Ч. 136 (14.967). Львів, пятниця 24. червня 1938. Оплата почтова ... Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. ІІ. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
" Банку Чеських Легіов. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Політичний процес у Києві.

ЧЛЕНИ ОПОЗИЦІЇ КП(б)У ПІД ЗАМІТОМ „ПАРТІЙНОГО САБОТАЖУ".

Перед найвищим судом УССР стануть небавом члени українського опозиційного бльоку, а саме:

Кудрявцев — б. секретар київських партійних комітетів (окружного й міського), член центр. комітету КП(б)У і політбюра УССР;

Олійник — б. секретар київського партійного комітету;

Марголін — секретар окружного комітету в Дніпропетровську;

Прамек — секретар обласного комітету Донеччини;

Єгоров — секретар міського партійного комітету;

Фролов — інструктор київського партійного комітету;

Тумак і **Дроздов** — члени КП(б)У.

Начальний прокуратор УССР Ячепін закидує в акті обвинувачення, що підсудні вели „партійний саботаж": **приймали до партії та на відповідальні становища „ворогів народу" і не виконували директив союзної компартії.**

(АТЕ.)

Відносини між словацькими автономістами і празьким урядом загострені.

Президія словацької народньої партії рішила на засіданні у Братиславі запротестувати проти завішення „Словенської Правди" та проти переслідування словацьких автономістів. Делегація словацьких послів і сенаторів предложить прем. Годжі словацькі постуляти.

Словацькі посли інтервеніювали, домагаючися щоби випустити на волю 5-ох арештованих за виборчу агітацію, але без успіху.

Як подає „Словак" братиславські чехи почали бойкот словацьких купців і ремісників та звільнювати словацьких слуг і робітників.

ГОСТРИЙ ВИСТУП МІН. ГЕБЕЛЬСА ПРОТИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

На „святі сонця" виголосив мін. Гебельс промову, в якій м. ін. заповів дальші протижидівські репресії, крім того торкнувся судетських німців. Німеччина не буде — мовляв — безконечно толерувати переслідування німців у Чехословаччині. Примір Австрії вказує, що не можна прилучувати до чужої держави суцільної національної групи. Досить слів — Німеччині треба діл.

Три британські кораблі затонули коло Валенсії.

Національні літаки збомбардували і затопили 3 британські кораблі, один у валенсійській пристані, два недалеко від неї. Залоги врятовані.

ЕСПАНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ДІЙШЛИ ДО РІКИ СОНЕЛЛІ.

Як подає комунікат національної головної кватири, **на фронті Кастелльону** нац. війська пішли вперед, заняли села Валлеро, Санчіз, Рівеванче і Онду та дійшли до долішнього бігу ріки Сонеллі.

На фронті Теруелю нац. частини опанували Вента де ля Кампанера, Ескольон дель Кампо, Рамеляс де Барато, Ля Теферія та ряд менших місцевостей.

Зістрілено 2 червоні літаки.

Архикнязь Отто Габсбурґ замешкає в Арґентині?

Париський „Матен" довідується з Бразилії, що архикнязь Отто купив більший маєток у провінції Санта Фе і там хоче замешкати на постійне.

РЕЄСТРАЦІЯ ЖИДІВСЬКИХ МАЄТКІВ У АВСТРІЇ.

Жиди — б. австрійські громадяни дістали реєстраційні формулярі, які мусять виповнити до кінця цього місяця, подаючи стан свого майна. Жиди, що перебувають за кордоном, зложать формулярі до осені.

Хоч реєстрація майна не обовязує жидів — громадян чужих держав, вони занепокоєні тим розпорядком.

Японці намагаються відтяти Китай від СССР.

Домеї подає: Японські війська рівнобіжно з офензивою на Ганков поведуть офензиву на Сіянфу у провінції Шензі та на Льоян у Гонані. Ті два міста становлять оперативну базу китайської комуністичної армії. Коли японці їх здобудуть, вони перетнуть т. зв. „червоний шлях", яким большевики посилають поміч для Китаю.

ЯПОНІЯ ВИПОВІСТЬ ВІЙНУ КИТАЄВІ?

„Ніші-Ніші" твердить, що мін. Уґакі виповість Китаєві війну, щоб могти перевести формальну бльокаду і позбавити Китай помочі закордону.

Домеї дементує ту поголоску.

ПОГОЛОСКИ ПРО БРИТІЙСЬКИЙ ДЕСАНТ У ШАНГАЮ.

Японські військові кола дементують поголоску з китайських джерел, немовби англійці висадили в міжнародній концесії у Шангаю 15—20.000 вояків.

НОВИЙ НАНКІНСЬКИЙ УРЯД ВВОДИТЬ НОВУ ВАЛЮТУ В КИТАЮ.

Новий китайський уряд, що повстав на території окупованій японцями в середущому Китаю, опрацював плян нової китайської валюти на місце грошей, що їх пустив у обіг уряд Чанкайшека. Нова валюта не буде звязана з японською ані оперта на сріблі.

Неписьменність — це страшний суспільний боляк, що вперто відновлюється та наростає; з ним треба вести постійну та витривалу боротьбу, щоб винищити його геть-чисто. В цьому допоможе нам найкраще буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ" — найновіша книжечка „Просвіти".

Валери Славек.

Львів, 23. червня 1938.

Бувають несподіванки, яких джерело звязане з тайною людської індивідуальности. Несподіванка, яку вчора пережив польський сойм і всі ті пречислені польські політики та публіцисти, які вже кількакратно клали хрестик на політичній карієрі полк. Валерія Славека, полягає у тому, що людина, яка є індивідуальністю, може виплисти завжди, в кожній найменш сподіваній хвилині, при якійнебудь нагоді, а то й без нагоди, сама собі її створюючи. Цим і ріжняться історичні індивідуальности від сірих — хай і найбільш талановитих — політиків та громадських діячів, що не ними кермують події, тільки вони ними кермують, не вони залежать від конюнктури, тільки вони самі нераз собі ту конюнктуру нагинають, або використовують для себе у цілій повноті випадкову й саму собою розмірно дрібну подію. Наприклад кілька тижнів тому польське політичне життя зазнало теж одну несподіванку, звязану теж з тайною індивідуальности людини: досить було того, щоб на одно опорожнене сенатське місце президент покликав колишнього кількакратного післятравневого премієра проф. Бартля, того, про якого теж уже казали, що він „ніколи" до державно-адміністраційної верхівки не вернеться, щоб відразу вся польська преса почала вязати з особою п. Бартля найвищі державні достоїнства. Булоб засміло і безперечно перебільшенням казати про п. Бартля чи п. Славка як про постаті на міру великих державних діячів, яких імена очолюють окремі сторінки всесвітньої історії. Але нема сумніву, що один і другий — це індивідуальности, кожний зовсім іншого типу, але індивідуальности, такі, які потребують тільки маленької і цілком випадкової нагоди, щоб відразу всіх своїх суперників перерастати на голову і залишатись на місці, як єдиний кандидат. Досить було такої цілком випадкової і непередбаченої події, як смерть Цара, щоб поруч із кандидатурою полк. Славека на маршала сойму не було ніодної іншої, що зрівноважилаб питому її вагу. Витворилась ґротескова ситуація, що вищість тієї людини, як індивідуальности, мусіли мовчки признати й усі ті земляки, колишні однодумці, співпартійці в ББ та навіть приятелі Славека, які в останньому часі (від яких двох літ) не тільки від нього відійшли, але й усіми явними та критими ходами його поборювали і політично ізолювали.

Полк. Валери Славек, колишній трикратний післятравневий премієр (від березня до серпня 1930. р., від грудня 1930 до травня 1931 і від березня до жовтня 1935), голова головної управи Звйонзку Леґіоністів, співтворець конституції і нової виборчої ординації, та фактичний творець обовязуючої державної системи, був в оцьому новому соймі німою позицією: рідко коли взагалі появлявся, ніколи в ніякій справі не забірав голосу, тільки в кулюарах присідався до нього то один то другий посол, що маркував дуже виразно „диштанс", що його ділить від отого мовчазного і таємничого діяча. Бо характеристичною рисою Валерія Славка це та риска, що її придбав у рр. 1906—1908, коли працював активно у боєвій організації ППС: темне і похмуре обличчя, на віки покаліченe відламком власної бомби, бомби революціоніста, віддзеркалює назверх нахил до конспірації, сильну волю та безоглядність у послідовній реалізації ісповідуваних доктрин. Відсунений від державної верхівки, не тільки офіціяльної, але тієї півофіціяльної, якою є суспільна верхівка, оперта о кермуючі державні чинники та співпрацюючі з ними, був проте завжди тим, який діяв за кулісами: його імя повторювалось завжди при всіх внутр. грах, по-

рахунках і розрахунках у польськім, проуряд. таборі, тому, який розлетівся після розвязання ББ, що став „непотрібний", коли в життя ввійшла нова конституція і нова виборча ординація. Осування ОЗН було запереченням тези Славка, що для державного устрою зовсім достаточно, щоб він спірався на „право", себто на ту систему, яку створювала нова конституція і нова виборча ординація. ОЗН — цеж політична партія. Чи вона тільки одна з суперницьких політичних партій, яка робить з іншими партіями бльоки і обєднює їх коло себе (концепція мін. Квятковського), чи монопартія (концепція Медзінського, пресового шефа ОЗН) — це байдуже. Головне — введення знову партійно- політичного чинника у те польське державне життя, що його полк. Славек з партійництва так дбайливо і безоглядно очищував. Осування парляментарного клюбу ОЗН було офіціяльним і формальним ствердженням банкроцтва системи апартійности сойму: тямимо всі, які бої треба було декому з лідерів ОЗН зводити, щоб пок. марш. Цар погодився на той вмарш ОЗН до сойму. Але полк. Славек з ним не погодився. Полк. Славек завжди стояв і стоїть вірно при свому творі — конституції і виборчій ординації — і веде боротьбу з усіми, хто цим творам загрожує. Сам про це мовчить, але так бодай його становище інтерпретують ті, які творять його ґвардію. Та ґвардія завжди була вірна свому вождові і вірила в його поворот до державно-політичного життя. Показалося, що за нею правда: слабість ОЗН, його ідеольоґічно-програмова безбарвність, його хиткість і схильність іти на ідеольоґічні та персональні компроміси раз з крайньою націоналістичною правицею (група „Фалянґи") то знову з лібералізуючою і демократизуючою лівицею (група „Направи") врешті безупинні особисті сварні й інтриги — це сила Валерія Славека і його „полковницької" ґрупи. З поворотом полк. Славека до великої політики — безумовно скріпиться тенденція загострення режіму, до тоталізму, поглибиться в польській політичній верхівці нехіть до преси, до політичних партій, до демократичних течій, нехіть до того, чого терпіти не може полк. В. Славек. Але коли приймемо одночасно, як для нас безспірний факт, що саме та система, якої основоположником є полк. Славек, не виявила життєвлатности, і що зросли та скріпилися опозиційні ряди, то мусимо бути приготовані на нові поважні події у польському внутрішньо-політичному та державному житті.

Наша українська політика може ставити у Польщі (очевидно: поза ставкою на власні сили, як єдине джерело свого національного потенціялу!) 1) або на демократизацію режіму, яка далаб нам змогу більшої парт.-політичної і суспільної активности, або 2) на такий уряд „сильної руки" у тотальному чи скажім нинішньому бюрократичному режімі, який проводив би конструктивну національну політику всупереч волі польських шовіністичних громадських і бюрократичних низів. Очевидно, що в тому останньому випадку треба прийняти, що той уряд взагалі підходив би до української проблеми позитивно і конструктивно. Який-же підхід до неї полк. Славека?

Полк. Славек належить до тих, які стрічалися з українською проблемою неоднократно: і широкою у всеукраїнському маштабі і зокрема з українською проблемою у Польщі, мав неоднократно нагоду і змогу діяти на польсько-українському відтинку позитивно, але цього не зробив. Як старшина до особливих доручень при Начальникові Держави був полк. Славек одним із співтворців варшавського договору з 22. квітня 1920 р., в усякому разі — був у курсі всіх тодішніх переговорів та закулісових ходів польсько-українського союзу. З українською проблемою стрічався швидко після травневого перевороту, коли став урядовцем для спеціяльних доручень у президії ради міністрів. У 1930 році провадив розмови з пок. Михайлом Галущинським, який свою концепцію польсько- українського порозуміння спірав саме на тих розмовах і пережив особисту траґедію, коли потім раптом польська сторона (президія парляментарного клюбу ББ) поставила українцям ультимативні вимоги капітуляції (відкликати пацифікаційні скарги з Женеви та скласти заяву льояльности — без якогонебудь юнктім з задовольненням якихнебудь українських вимог). Вдруге розмовляв з головою УПР д-ром Дмитром Левицьким при нагоді ухвалювання нової конституції, однак в добро йому признати треба, що щиро заявив, що „польсько-українське порозуміння тепер ще неактуальне". Видно, що за кілька тижнів признав його вже актуальним, бо як премієр тодішнього уряду погодився на міністра внутрішніх справ Косцялковського на заініціювання „нормалізаційного" періоду. Як відомо, уряд п. Славека з свого боку обмежив „консолідацію" тільки до виборчого пакту.

Стверджуємо факти і залишаємо кожному робити з них висновки, які кому до вподоби. Можна казати, що хтось залишиться по віки вірний собі, особливо, коли вже не такий молодий, щоб змінювати погляди (полк. Славекові на 60-ий рік життя), можна казати теж, що політик діє відповідно до часу і обставин. Карта політичного минулого полк. Славека не є пуста й безбарвна, але й карта його будуччини не є ясна: це людина, яка ніколи своєї програми і своїх поглядів не висловлювала у ясних словах, лише у ділах, якими теж завжди заскакувала громадян. Сумніваємось, чи як маршал сойму полк. Славек змінить ту свою систему і тому ставити якінебудь проґнози, значилоб бавитись у ворожбицтво, яке не є завданням журналістики.

Хроніка Совітської України.

НОВА КАДЕНЦІЯ ЕКСПОЗИТУРИ ОКУПАЦІЙНОЇ ВЛАДИ.

18. червня закінчилися найважливіші події в політичному житті совітської України. Закінчилася „виборча" кампанія обласних партійних комітетів, „обрано" на нову каденцію справжню експозитуру Москви партійних секретарів. Зрозуміло, що поправді їх ніхто то й не „обирає", але така вже большевицька діялектика, так уже годиться говорити в країні найдемократичнішої у світі конституції.

Те, що відбудуться 26. червня вибори до верховної ради УССР, про які так багато говорять і розписуються, це великого значіння не має. Зрозуміло треба „діґнати і переґнати" наслідки плебісцитів останнього часу в буржуазних країнах, показати, що і в країні совітів нарід не менше обожує свого „вождя". Це назверх, а всередині це для того, щоб тримати цей самий „нарід" у стані метушні, у такому стані завжди менше звертають люди увагу на життя. Хоч ця верховна рада фікція, яка мало кого вже обманює.

Ті „новообрані" секретарі ЦК і обкомів це ті кіґті та вусики, якими московська потвора тримає звокуповану Україну.

Зрозуміло, на першому місці „найближчий соратник Сталіна", „непохитний большевик" (якось нема фантазії в цих епітетах — прикладали їх свого часу точнісінько так само до Постишева, і до Косіора!) Хрущов... І на портретах він уже посміхається: зрозуміло, одягнений в українську вишивану сорочку. Переможець! Справді-ж. Досі до 18. червня він тільки виконував обовязки І. секретаря ЦК КП(б)У, а тепер на це становище його „обрали" українські большевики, в даному разі тільки партійні.

Те, що Хрущов почуває себе переможцем видно не тільки з його портретів, але з його промов. Говорячи про нещадну боротьбу з „націоналістичними ворогами народу" Хрущов кричить перед мікрофоном: „коли Андрій зрадив український нарід і перейшов до поляків, його рідний батько, Тарас Бульба, зустрівшись з підлим зрадником-сином, заявив йому:

— „Так продати? Продати віру? Продати своїх? Стій же! злазь з коня! Стій і не ворушись! Я тебе породив, я тебе і вбю!" І тепер теж — аж хрипить Хрущов — ми не дамо дихати всяким Андріям-зрадникам, які запродують нашу соціялістичну батьківщину. Вони будуть знищені всі до одного!"

Прекрасний „промовець" товариш Хрущов! Не говорить, а реве, уявляючи мабуть себе у ролі Тараса Бульби, а старенького Петровського бачить як Андрія.

А щоб ні в кого не виринула якась контрреволюційна думка ніби-то зацитований уступ торкається українців, отже що українці можуть запродаватися не тільки полякам, але іншим сусідам, Хрущов поспішає додати про братерство, про кровні звязки українського та російського народу, отже по суті українці, росіяни — це все одно, хто зраджує українців, зраджує росіян і навпаки...

Найближчий помішник Хрущова це [М]хайло Олексійович Бурмістенко, 2-ий секре[тар] ЦК. Теж неабияка парсуна. І прізвище ці[лком] підхоже, на „енко" а не якенебудь.

Народився цей Бурмістенко 36 років тому [в] Саратовщині, працював в орґанах ДПУ [і в] партійній роботі, ввесь час поза Україною, [а] уже секретарем Калмицького обкому, а по[тім] був на роботі в ЦК ВКП(б), в Москві, звід[ки] і взяв його з собою Хрущов. Цілком усе доб[ре], якби не було недавнього прецеденса з Євту[шен]ком — таке саме добре суспільне станов[ище] і теж учень Хрущова, а попав таки до скла[ду] „ворогів народу".

Це так сказати, найголовніші.

Які стоять на чолі „новообраного" по[літ]бюра ЦК КП(б)У? Крім них там є ще чет[веро] людей. Ще торік в червні 1937 р. „вороги на[ро]ду" обрали політбюро аж з 11 осіб та 5 кан[ди]датів, але цього року — мабуть для ощадн[ости] — є тільки 6 членів та 2 кандидатів у політ[бюро].

Отже до складу політбюра українськ[ої ко]муністичної партії входять ще Коротченк[о, го]лова ради народніх комісарів УССС, теж п[ротеже] ґований Хрущова, теж „енко" з Москви, л[юди]на цілком віддана Хрущову і на нашу д[умку] кандидат на фотель президента УССР, ві[дразу] після Петровського. Тимошенко, коман[дир] війська Київської військової округи, кол[ишній] помішник Якіра, який не тільки не потер[пів, а] навіть зробив дуже добру карієру при „[ліквіда]ції" Якіра, Амеліна, Дубового, Оз[...] макова, Криворучка та іншої совітської ге[нера]ліції, отже людина ніби цілком певна. [...]ський, народній комісар внутрішніх [справ] УССР, безпосередній помічник Єжова, [якого] Єжов і Хрущов спеціяльно для України [ш]кали в Оренбурзі. Щербаков, секретар [...]ського обласного партійного комітету, [...] відряджено туди дуже недавно з Москви, за вказівками Хрущова. Кандидати до політбюра це Осипов, секретар Харків[ського] партійного обкому, теж із Москви, з на[й]шим стажем перебування на Україні, бо [...] 14. жовтня 1937 р. і Задіонченко, се[кретар] Дніпропетрівського (ніяк не вирішено [...] назву замінити цю контреволюційну!) об[кому], якого перекинули туди просто з засту[пника] голови ради народніх комісарів РСФСР. абияк!

Політбюро це центр, а периферія ск[ладає]ться з таких секретарів обласних ко[мітетів] (прізвища говорять самі за себе): Власов[а, Фе]дорова, Сафронова, Телешова, Старигіна, [...] сова, Любавіна, бодай двох „енків" Ді[...] Мищенка. А ще говорять про якусь р[усифіка]цію, коли на 13 секретарів обкомів УССР [два] на „енко"!

Відомо, що кожний секретар парті[йного] обкому за найближчого співробітника [має] якогось бравого капітана чи майора дер[жавної] безпеки, начальника обласного відділу [нар]комвнутсправ". У УССР запроваджено [...] вите „обмолодження" цього складу — в[...] — з березня чи квітня.

Якби хто поцікавився їхніми прізви[щами], то прошу: Розанов, Єгоров, Корабльов, [...] зев, Волков, Вяткін, Коркін, Гречухін, К[...] шев, Чістов, Афіногенов, Щучкін і Бочаро[в].

Ось властиво кажучи фактична вла[да] на Ук[раїні]... совітській Україні, влада молода на [...] там [...] алеж Україна — країна південна, [...] отже нема [...] любов з першого погляду, [...] дивного, що український нарід з першого [по]гляду полюбив цих представників влади і [...] їх висунув і до юридичної влади, як канди[датів] до Верховної Ради УССР.

Така вже там суспільна температура та [ор]ганізація: сьогодні ти єдиний вибраний і [...] революції, а завтра — зрадник і розстріл[ють] тебе як собаку.

Частина матеріялів зібраних на Першу Українську Педаґоґічну Виставу стала засновком Першого Українського Педаґоґічного Музею.

З польської преси.

Як творять чисто польську культурну верству?

„Курієр Варшавскі" (ч. 166. з 19-го червня п. р.) вмістив статтю професора львівського університету д-ра Яна Чекановського п. н. „Що каже статистика середніх шкіл?"

„Переходячи до статистики середніх шкіл не уважаю, що треба ховати під кірцем факт, що вправі зі змінами політичних відносин іде зміна складу учнів. Так, наприклад, на области львівської шкільної округи, в яку входять три південно-східні воєвідства, заведення галицької автономії спричинило в 70-их роках XIX-го віку зріст відсотка римо-католиків. Тоді переходово занехали плекати тирольців Сходу, яких Ян Лям увіковічнив у комісарі Сарафановичеві. Внаслідок того відсоток греко-католиків упав у тому часі. Коли-ж Австрія започаткувала українську політику відсоток греко-католиків підноситься аж до великої війни. Емансипація жидів та розріст їх економічної могутности, який австрійці консеквентно підтримували, спричинює постійний зріст відсотка учнів жидів. Очевидно, діється все те коштом поляків, які з кінцем того сумного періоду не творять навіть половини загалу учнів. Відродження польської держави спричинює радикальну зміну. Польський елемент у середній школі починає швидко рости і за кільканадцять літ відроблює ті втрати, які мав за останні пів-десять літ, вертаючись до стану з року 1868".

Проф. Чекановський унагляднює ці свої твердження статистичними табельками, з яких беремо лише кілька даних. Коли мова про львівську шкільну округу, то у шкільному році 1935/36 було в середніх школах на її терені: римо-католиків 58.5, греко-католиків 19.5, жидів 21.7, інших 0.3 відс. Відсоток римо-католиків був у 1868-ому році такий самий, але греко-католиків було в 1868-ому році 31.8 відсотків (жидів було тоді 8.5 відс.).

Далі проф. Чекановський подає статистику з цілого простору держави. Отже у шкільному році 1934/35 в першій клясі нового типу гімназії було: римо-католиків 76, греко-католиків 3.8, евангеликів 2.8, православних 2, жидів 15.2, інших 0.1 відс. У шкільному році 1937/38 в академічних школах було: римо-католиків 81, греко-католиків 3.3, евангеликів 2.6, православних 3, жидів 10, інших 0.1 відс.

З тієї статистики проф. Чекановський робить такий висновок:

„Наведені числа дуже проречисті. Вони стверджують, що Польща швидкими кроками прямує до того, щоб витворити чисто польську культурну верству. І тепер, всупереч всяким демократичним фразам, змагає вона до тієї самої мети, яку давна Річпосполита зуміла осягнути у відношенні до шляхотської верстви. Як далеко у тому напрямі дійшла вже наша демократична Річпосполита, тимчасом на терені школи, то усвідомимо собі щойно тоді, коли зважимо, що на загал поляків складаються не тільки римо-католики, але щонайменше половина евангеликів та більші відсотки інших обрядів і віроісповідань, як це ми допускаємо думаючи все ще категоріями доби чужої влади".

Проф. Чекановський ставить справу ясно: Польща змагає до того, щоб витворити чисто польську культурну верству. Проф. Чекановський тільки не згадує про те, що це діється коштом національних меншин, в першу чергу українців. Малий відсоток греко-католиків в академічних школах — це не наслідок того, щоб українці не хотіли збільшувати своєї культурної верстви, але відомих відносин, в яких брама академічної школи для українців — це малощо не біблійне ігольне ухо для верблюда

—o—

Розвиток теольоґічних студій і дослідів.

VI. НАУКОВІ ЗБОРИ БОГОСЛОВСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА У ЛЬВОВІ.

Наукові Збори дійсних членів Богословського Наукового Товариства у Львові мають вже свою традицію. Згідно зі статутами БНТ відбуваються вони що кілька літ і мають на ціли дати огляд наукової діяльности товариства та намітити дальший плян праці.

Завдання Т-ва, основаного перед 15-ти роками зясував його основник о. д-р Й. Сліпий так: „Наукова продукція загалом находиться сьогодні в дуже тяжких умовинах, а богословська в іще тяжчих. Не беручи на увагу матеріяльного боку, наше теперішнє ненормальне життя зуживає за багато сил, передовсім у духовенства, так що на наукову працю залишається дуже мало. Наша нація в останнім десятилітті переходить бурливі, революційні хвилини. Ріжні нераз дивоглядні погляди на суспільно-церковні питання пронизують її нутро: про автокефалію, штунду, патріярхат, відносини Церкви до держави і т. д. — питання, які дотикають безпосередньо народній організм, а суспільність жадно почула би тут здорову думку фахових теольогів. В католицькій церкві творять українці між східними вірними найпочетнішу групу, і їх завданням є також науковими працями знайомити Захід зі Східною Церквою і її теольогією, і таким чином в сімі народів Вселенської Церкви забрати у науці слово та дати свідоцтво своєї культурної зрілости. Доторо часто трапляється, що поодинокі особи й інституції за границею відчувають потребу звернутися до нас за науковими, богословськими і загальними інформаціями в церковних справах, бажаючи засягнути їх з фахового джерела. Ось головно ті причини, що дали товчок до оснування в нас Богословського Наукового Товариства".

Ці завдання Т-во виконувало і розвинуло свою науково-дослідчу, науково-популярну та видавничу діяльність. Коли порівняти його з іншими цього роду товариствами у нас, то впадає в очі розмах праці, якою керує сильна воля проводу, що поборює ріжного роду перешкоди фінансової та організаційної натури.

При скромних своїх засобах веде БНТ інтенсивну видавничу діяльність. Воно видає свій науковий орган „Богословію", що обіймає щорічно понад 280 сторін друку та дві серії своїх видань, а саме серію „Праць БНТ", що містить відбитки важніших наукових праць друкованих у „Богословії". В пятнацятому році свого істнування осягнуло товариство 12-ий том у серії „Праць БНТ", і 23-ге число в серії „Видань Богословії". Крім цього видає товариство становий місячник для українського католицького духовенства „Ниву", що обіймає понад 440 сторінок друку річно і має осібний шомісячний одноаркушевий додаток проповідей.

Живу діяльність проявляє БНТ від 1934 р. в науково-популярній ділянці організуючи т. зв. „Академічні Вечорі" для студентів вищих шкіл. За чотири роки істнування „Академічних Вечорів" виголошено 56 відчитів у Львові на ріжні теми, що мали на меті скристалізувати християнський світогляд у молоді. Деякі з тих відчитів мали великий успіх по провінціональних містах: у Перемишлі, Тернополі, Станиславові, Коломиї, Стрию, Яворові, Золочеві, Рогатині і в Бродах.

Шестий Науковий Збір БНТ, що відбувся 29. травня ц. р. мав на ціли здати звіт за два роки діяльности товариства (1936-7). Відкрив його голова товариства о. мітрат д-р Йосиф Сліпий, згадуючи померлих членів БНТ о. кан. Войнаровського і о. д-ра Василя Гаджеґу з Ужгороду. По виборі президії і відчитанні протоколу з попереднього Наукового Збору зложив голова звіт з дволітньої діяльности товариства. Зі звіту виходить, що видавнича діяльність товариства за два останні роки обіймає крім двох річників „Богословії" і „Ниви" три томи праць БНТ (т. 9—10: „У столітгя „Зорі" Маркіяна Шашкевича", М. Возняка, т. 12: Унійний Зізд у Львові 1936) і два числа в серії „Видань Богословії" (В. Січинського, „Замкова церква св. Миколая", ч. 22; д-ра І. Шпитковського: „Рід і герб Шептицьких", ч. 23). Академічні Вечорі мали у 1936-7 р. 17 а в 1937-8 р. 12 викладів у Львові, не враховуючи провінції. Представники БНТ брали участь в наукових зіздах, що відбулися в р. 1937 в Римі і Зальцбургу та в Унійній конференції в Пинську. Врешті БНТ уладило в грудні 1936 р. Унійний Зізд у Львові з нагоди 300-ліття смерти митрополита Велямина Рутського при численній участи духовенства і світських.

В дальшій черзі вислухали прияві рефератів о. д-ра А. Іщака п. з. „Процесове і карне право в новій кодифікації Східної Церкви" і о. д-ра Л. Глинки п. з. „Про кодифікацію східного церковного права". Оба референти обговорювали проєкт кодифікації східного церковного права, над яким від 1929 р. почала працювати спеціяльна кодифікаційна комісія.

Після цього розвинулася жива дискусія на науково-організаційні теми та наукова дискусія над виголошеними рефератами. Вкінці відбувся вибір нових дійсних членів БНТ, якими стали у фільософічно-догматичній секції о. С. Сампара і в практично-богословській секції о. Табінський і о. С. Рудь.

Ми подали в найзагальніших рисах огляд діяльности БНТ за останні два роки. З цього огляду може наше громадянство переконатися, що дослідно-релігійна царина має у нас свого тихого, але видатного опікуна.

Корисна праця нашого жіноцтва.

ГОЛОС СВЯЩЕННИКА З ПРИВОДУ ЗАКРИТТЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК.

Хочу поділитися з Шановною Редакцією моїми спостереженнями і гадками з приводу закриття Союзу Українок. За час мого довгого, бо майже сімдесятилітнього життя доводилося мені багато дечого пережити і передумати, тому й на теперішнє лихоліття дивлюся з рівновагою духа, як на проминаючий період і вірю, що всі удари, які падуть на наш нарід, з Божою поміччю не зломлять його, але загартують.

А все-ж одно зарядження влади з останніх часів я відчув як виїмково великий удар. Маю на думці припинення діяльности Союзу Українок.

За моїх молодих літ я не дуже любив т. зв. „еманципантки". Ми дивилися тоді на ті наші перші суспільні діячки як на жінки „з переверненою головою", які хочуть іти проти Богом, природою і суспільством установленого порядку. І хоч часи змінялися, я все тримався тої засади, що властивим тереном праці жінки є родинний дім, її найсвятішими обовязками — обовязки жінки й матері, що „мулієр тацеат in еклезія" або іншими словами, що суспільна праця належить до мужчин.

Тому, коли кілька літ тому приїхали до нашого села пані з повітового міста С. заложити Кружок „Союзу Українок", скажу правду, що я не дуже був з цього рад. Я боявся, що з того може бути згіршення і деморалізація на селі. Але з рукою на серці мушу признати, що за шість літ істнування Кружка Союзу Українок я змінив думку і переконався, що це товариство дуже причинилося до піднесення моралі і культури села, — хто зна, чи не більше, як інші наші товариства.

Якже виглядала праця Союзу Українок?

Зараз у першому році жінки уладили „Дитячий Садок", який від цього часу відбувається в нашому селі кожного року. В останніх двох роках фірму на „Дитячий Садок" дає Рідна Школа, але опікуються дітьми й учителькою дальше жінки з Союзу Українок. Завели жінки в селі одну велику новину, а саме забави без алькоголю. Коли кілька літ тому Кружок С. У. зробив перший раз буфет без алькоголю, то це

мало не спричинило в селі революції: господарі і парубки збойкотували фестин і мало не побили жінок. Але тепер так до цього привикли, що вже не тільки забави в читальні, але навіть весілля відбуваються без алькоголю Загалом забави молоді стали культурніші, бо завсіди приходять старші господині з Союзу Українок і наглядають, як молодь бавиться. Уладив теж Кружок кілька разів курси куховарства, майже всі господині навчилися варити і коли робимо Просфору і Свячене, то жінки вміють так гарно прибрати столи і так понапікають і понаварюють, що і перед міськими гістьми нема чого стидатися. Зробили теж у Кружку курс вишивання, жінки вишили прекрасні хоругви до церкви і портієри до Народнього Дому, а дівчата повишивали собі народні строї. Загалом народня ноша в мому селі вже зачала пропадати, жіноцтво видавало багато грошей на міські „фаталашки", але під впливом Союзу Українок господині знов повитягали зі старих скринь свої опинки і кафтани, бо пані з міста вияснили їм, що ця одежа гарна і цінна. Коли в Народньому Домі відбувається якесь національне свято, дівчата прибирають салю, дбають за чистоту і лад. Перед Народнім Домом і своїми хатами зробили квітові городці. Має Кружок свою бібліотеку, жінки сходяться на голосне читання книжок і часописів. Навчилися вести касову книгу, писати протоколи, вести наради. Тепер хотіли навчитися дещо з гігієни, філія С. У. мала робити при помочі лікарів гігієнічні виклади, а Кружок хотів вислати на свій кошт одну молоду жінку до школи повитух до Львова.

Думаю, що більш-менш те саме, що в мому селі, робив Союз Українок і в інших місцевостях. Чи це робота шкідлива? Здається мені, що на таку роботу в ріжних державах суспільні організації дістають навіть грубі тисячі субвенції.

Докажіть ділом свій культ для поляглих!

Ще не затерлися в нашій памяті могутні враження з недавніх Зеленосвяточних обходів, які щороку дають українському громадянству нагоду відсвіжити в своїй памяті спомини про тих, що життя своє віддали за кращу долю батьківщини.

А далі заняті сірою буденщиною й життєвими турботами забуваємо, що український нарід перебрав у спадщині по них не тільки культ їхньої памяти, але і моральний обовязок подбати про матеріяльне забезпечення їхніх родин.

Саме цей обовязок виконує загально відоме Товариство „Український Фонд Военних Вдів і Сиріт" що зі скупих фондів виплачує невеликі підмоги у найбільшій потребі родинам наших поляглих борців. Та ця поміч дрібна й доривочна, бо на видатнішу бракує Тов-у відповідних фондів. В останніх днях одержало Тов-о дозвіл на переведення прилюдної збірки на статутові цілі в днях від 26—28. червня ц. р.

Прилюдна збірка це єдина нагода в році, коли українське громадянство може ділом доказати свою любов і пошану для тих, що сповнивши найвищий обовязок супроти своєї батьківщини, не можуть його виповнити супроти своїх найближчих.

Тому Управа Товариства Український Фонд Военних Вдів і Сиріт має тверде переконання, що без огляду на невідповідну на загальну збірку пору, Українське Громадянство не відмовить своєї помочі родинам цих Народніх Героїв.

Жертви прохаємо надсилати поштовими складанками ч. 148.655 або прямо на адресу Товариства Український Фонд Военних Вдовиць і Сиріт, Львів, Потоцького 48.

Ухвали громадських радних у селі Якимові.

В селі Якимові, повіт Камінка Струмилова громадські радні на свому черговому засіданні в дні 19-го червня ц. р. приняли одноголосно такі резолюції:

1) Домагаються припинення кольонізації і скасування всіх законів, які обмежовують українців у купівлі землі з парцеляції.

2) Домагаються реалізації закону про автономію для трьох південно-східних воєвідств, ухваленого польським соймом в дні 26-го вересня 1922 р.

3) Домагаються оснування українського університету у Львові.

4) Домагаються територіяльної автономії для всіх земель у Польщі, які компактною масою заселює український нарід, як теж признання українському народові правної особовости.

Дня 21. червня ц. р. явився у селі Якимові війт волости Дідилів разом з контрольором Повітового Виділу, інсп. Блажевським і зажадали від радних, щоби вони на найближчому засіданні анулювали ці резолюції.

На трамваєвих зупинках стримай віз, доки трамвай не рушить!

Припинили діяльність Повітового Руханково-Спортового Союзу у Стрию.

Стрийське староство припинило діяльність Повітового Руханково-Спортового Союзу у Стрию. Одночасно поліція перевела в канцелярії Сокола ревізію та забрала деякі акти.

Померла мати британської королевої.

Минулої ночі в 2. годині померла мати британської королевої, графиня Целилія Стретмор, у 76. році життя. Вона прийшла на світ як дочка англіканського пастора, 1881 р., вийшла за молодшого сина графа Стретмор і мала 6-ох синів та 4 дочки.

Королева і король були при вмираючій.

Не зважаючи на жалобу, британська королівська пара не відложить своєї офіційної візити в Парижі.

ВИМИНАЙ ІНШИХ З ЛІВОГО БОКУ!

Злучені Держави Північної Америки

приступають до міжнародньої акції проти бомбардування міст.

Американський міністр війни виголосив промову підчас промоції на доктора права. Він заявив м. ін., що великодержави повинні скоро порозумітися, щоб обмежити летунські бомбардування до військових обєктів. Злучені Держави готові співпрацювати в тому напрямі з іншими державами.

СССР ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ БОМБАРДУВАННЯ КИТАЙСЬКИХ МІСТ.

Як подає ТАСС, совітський полпред у Токіо зложив ноту з протестом проти бомбардування китайських отвертих міст.

Не залишай воза без надзору!

Де подівся великий муфті Палестини?

Великий муфті несподівано виїхав з Бейруту в невідомому напрямі; мабуть він ховається на сирійській території.

Недавно Франція запропонувала двом арабським королям, щоб вони приняли великого муфтія на свою територію.

Орхестрально-оперний вечір

ВИЩОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ ІМ. ЛИСЕНКА У ЛЬВОВІ.

В ряді річних пописів нашої матірньої музичної школи влаштовано дня 21. ц. м. у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові в год. 7.30 вечором великий попис інструментальних та вокальних ансамблів зі співучастю кляси оперного співу проф. Л. Улуханової та проф. Д. Бандрівської. Цими ансамблями були: смичкова орхестра елевів під батутою професора дириґентського курсу п. Миколи Колесси та мішаний хор елевів, дириґований учнями того дириґентського курсу, вкінці теж оперний ансамбль із тими самими орхестральними й хоровими силами, знову під батутою М. Колесси. Програму заінтродукувала смичкова орхестра першою главою суїти „В горах" М. Колесси під батутою композитора, відтак скрипачка п. Леся Деркач, чільна учениця проф. Москвичева (знана теж і з львівського радія), виконала під дострій тоїж орхестри концерт Д-дур Моцарта в цілости. Чистота тону й технічна певність у найтрудніших подвійних тонах ворожать молоденькій скрипачці гарне майбутнє, якщо вона, узброївшися в правдиву любов до „праці для самої праці" — оцю прикмету, якою сам Моцарт так чванився — зуміє встоятися мужно перед найгрізнішим ворогом молодих талантів — перед зманіруванням. Недостача жаданих автором дутих інструментів (обой і рогів) в орхестрації цього концерту викликані місцевими обставинами, мусіла робити деякі дрібні гармонічні, а навіть (у третій главі) мотивічно-тематичні прогалини, які можна би було заповнити втягненням оцих кількох нот із дутих до смичкових голосів і так врятувати цілість твору в подробицях. Та всеж виконання у сольовій і в орхестральній частині свідчило про найкращу волю подати нашій публиці твір великого клясика в цілости, подаваний досі лише у фрагментах і при фортепіяні замість орхестри. Після цих двох чисто-інструментальних точок ішли чисто-вокальні, хорові „а капелля" — три народні пісні в обрібці Леонтовича: „Козака несуть" і „Ой, ходить царенко" (дир. п. Ераст Бурачинський) та „Ой пряду" (дир. п. Юліян Антонович). Не лише зіспіваність хористів, але теж і прецизійність у дириґуванні в обох названих елевів-дириґентів свідчила про високий рівень нашої дириґентської школи, що вже має за собою чимало часу, виповненого високоплідною працею.

Після чисто-інструментальної „тези" й чисто-вокальної „антитези" йшла інструментально-вокально-сценічна „синтеза" — перша, уривок з другої і третя дія Гунодового „Фавста" у виконанні елевів оперної кляси: Фавст-старик п. Шухевич, Фавст-молодець: п. Старицький, Маргарета: п. Яросевич, Зібель: п. Романовська, Марта: п. Ладика, Мефісто: п. Гринчишин, Валентин: п. Рейнарович — елевського мішаного хору та орхестри під батутою проф. Колесси. Крім смичкових сил грало в орхестрі і кілька перкусійних сил, а дуту частину орхестри заступлено фортепіяном. Вічно молода мельодика безсмертного хоч уже тільки разів на смерть засуджуваного твору Гунода діяла на неодного постарілого вже душею мов той чародійний дотик Мефістофеля й робила його хоч на хвилину відмолодженим Фавстом — так дуже віяло на нас чаром оцих гарних передвоєнних часів, як то бувало, Стадниківська трупа ставила цю оперу! Сценічно-співочі сили давали що могли кращого, приносячи честь своїм обом заслуженим учителькам. Щоб не вичисловати цілої листи подрібних подвигів, вистане згадати знаменитого Валентина-Рейнаровича, що співом та грою творив справжню корону цілости, повну грації й життя Зібель-Романовську, й прегарну звінку кольоратуру Маргарети-Яросевичівної в арії з клейнодами.

Ущерть по береги виповнена авдиторія була пророчистим доказом, що наша українська публика дійсно тужить до своєї рідної опери та з замилуванням до поважної музики. Чи в неї не все так зле, як часом видається. Частіші такі оперні імпрези булиб знаменитим засобом збільшити фреквенцію по наших концертових салях та постепенно підховати нашу публику до щораз глибших музичних завдань. Понадто були би вони дуже добрим засобом піднести повагу нашої музичної школи, замало доцінюваної нашим суспільством та збільшити число її учнів. На остаток побажання — дай нам Боже чимскоріше українського Гунода-мельодиста!

Борис Кудрик.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам

Жіноча сторінка.

На закінчення шкільного року.

Для багатьох закінчення шкільного року є радісною подією, бо вяжеться з тим у дитини почуття виконаного обовязку, вдоволення батьків — ну, і перспектива більш як двох місяців волі.

Для батьків таких успішних учеників закінчення шкільного року означає радість, що їх дитина осягнула ще один ступінь на життевій драбині, який уможливлює їй дальший поступ, можливість дати тій дитині бодай сякий-такий відпочинок, після перевтоми організму.

Та гірше з тими дітьми, що їх поступ в школі не був задовільний. Тут кінець шкільного року несе за собою тільки нові розчарування, невдоволення, часто сльози і непевність для батьків, що з дитиною робити далі. Для дитини звичайно це кінчається ріжними погрозами, карами і перспективою зіпсованого літнього відпочинку, якого і погані ученики всеж потрібують. Ще коли є бодай якась перспектива, що восени можна буде направити іспитом занедбане взимі то скоріше якось там дійде до згоди, але коли вже це остаточно вирішена справа, що треба буде повторювати ще раз ту саму клясу — ну, то тут вже такі події часто є правдивою драмою і для дитини і для батьків.

Але навіть і в тих найгірших випадках треба деякої розваги у дорослих. Тут чи не ліпшеб батьки зробили, якби роздумали поважно над тим, чи мучити нездібного ученика (не говорю тут про випадки хвороби, чи інші причини поза нездібностями і лінивством, які спричинили повторювання кляси) далі ціле літо докорами, чи може вже відразу восени взятись добре до дитини і систематично пильнувати її науки підчас найближчої зими. Нехай подумають огірчені родичі про те, що і організм навіть нездалого учня вимагає по цілорічнім пересиджуванню в чотирьох стінах деякого відпочинку і зміцнення. Часто саме надмірна анемія чи інше фізичне недомагання буває причиною того, що дитина буває млява і лінива. Таким дітям можна відмовити деяких розваг, але ніколи не таких, які є конечні для їх фізичного здоровля. Не можна відмовляти дитині сонця, чистого повітря, води, руху, бо це може мати дальші прикрі наслідки і в найближчому шкільному році. Не можна також таку дитину виставляти і на вічний посміх та упокорення. Дитина мусить відчути свою провину, але в ніякому разі це почуття не мусить за собою тягти почуття меншвартности та приниження.

Наука в літі тих, що „репетують" має бути розділена так, щоб було з неї найбільше користи, але найменше втоми. Ліпше змусити дитину вставати скорше і повчитись дві-три години ще тоді, коли голова свіжа і відпочата, аніж кликати дитину з ріки чи проходу в лісі саме тоді, коли найбільше гріє сонце або коли забава з іншими дітьми є найцікавіща. Можна ліниву дитину покарати тим, що не пустити її з товаришами на якийсь сільський фестин чи в місточку до театру або до кіна, але неварто їй відмовляти далекої, цікавої прогульки, з якої може малий подорожник винести не тільки багато цікавих, але й корисних на все життя вражінь. Треба такого малого винуватця зробити спортовцем, що тренує до нового рекорду. Зранку, скажім від год. 7-ої наука (тоді ще нема спеки), по двох годинах науки свобода десь до год. 6-ої, а тоді ще перепитати дитину те, чого вранці вчилась і скоро посилати спати, навіть і тоді, коли інші діти ще бавляться, бо сон мусить мати свою довжину. Так не затроять батьки і собі літнього відпочинку, на який вони за цілу зиму клопотів і турбот заслужили.

Х. К.

В ГОРИ!... АЛЕ ЯКІ?

Коли животворне проміння сонця продре завіси олов'яних хмар, що більше пів року залягають небесний простір над нашою країною, коли повіє легкий теплий вітер та принесе зі собою подув весни та заповідь скорого літа, коли зазеленяться дерева, що ними обсаджені вулиці великого міста — хотілось би миттю покинути ці сірі мури, цю міську задуху, та поїхати кудись далеко у ліси та гори, щоб відітхнути повними грудьми, щоб направду жити.

Хто з нас, що живемо життям великого міста, не знає як життя у ньому винищує людину. Воно діється ніби непомітно. Але людина систематично виснажується, передовсім все нервово. Цей великоміський рух, це заворотне темпо життя дуже некорисно впливає на нервову систему людини. І люди робляться якісь недобрі, осоружні самим собі, непривітні в відношенні до свого оточення.

Головним чинником регулювання співжиття людей — це здорові нерви. Здорова нервово людина і сама добре почувається і до свого оточення ставиться з вирозумінням, бо здорові нерви дозволяють їй тверезо все обміркувати, спокійно над усім застановитися та не робити нічого під впливом тимчасового настрою — химерних нервів.

Найкращим ліком на нерви — це спокій. А деж його набути? Чи може у санаторіях? Ні! Там не добудете цього бажаного спокою. Бо дивлячись на інших — може й тяжче хворих від вас, самі гірше почуваєтесь, а то й можете довести до гіршого стану. А щож — скажете — поможе? Гори! Наші гори! Тільки вони зі своїми лісами, лугами, левадами, потоками, річками та з нашим гарним населенням можуть дати Вам цей бажаний спокій і задоволення.

Довгим пасмом на півдні нашої країни простягнулися Карпати. Замешкують їх гуцули, бойки та лемки. Рік-у-рік велика частина нашого населення їде між гуцулів та бойків, щоб у них, серед краси їх закутин, набрати потрібних сил. Але є ще в нас лемки з їх чудовою гірською природою, з їхніми лікувальними водами. І саме на нашу Лемківщину варт звернути увагу тих, що бажалиб і відпочити, і приємно провести вакаційний час серед свого населення. Там, у цій найдальше висуненій на захід закутині нашого краю, живе наш нарід, що в чужинецькому морі не зденаціоналізувався, не затратив своєї віри, мови та звичаїв. Наш загал мало цікавився лемками.

Хто поїде між них на вакації, напевне не пожаліє цього, а на поворотну дорогу до цілорічної важкої праці в місті повезе зі собою такі слова, якими прощала нас, гурток інтелігентів, що поверталися з Війського почта Залуж стара 70-літня лемкиня:

„Хай Господь благословить Вас за те, що Ви не забули за нас і приїхали сюди..."

Ліза Крук.

Що зробити з кімнатними квітами в літі?

Одним з наших пекучих клопотів перед виїздом на літнище є питання, що зробимо з нашими кімнатними улюбленцями - квітами. Куди їх подіти? Як їх забезпечити, щоб у часі нашого побуту на літнищі не загинули? Навіть і тоді, коли хтось з мужчин лишається на літні місяці дома, чи когось попросимо ночувати у нас в мешканні, щоб злодії не вкрались, скажіть самі, чи доглядне Ваш чоловік чи брат, чи якийсь там сторонній мужчина квіти? У 99 відсотках ні. Рідко знайдете пана, що має зрозуміння того, що коло кімнатних квітів треба ходити, як коло дитини. Навіть і тоді, коли панове люблять кімнатні квіти, тобто коли вони люблять на них дивитись, то рідко коли вони ними опікуються, і то хіба якийсь старший пан. Молодші напевно при всій любові до квітів і при всьому бажанню догодити нам і доглянути наших улюбленців напевно забудуть кілька день квіти підлити. Ще перші дні по нашім виїзді будуть памятати і наллють там звечора чи рано ті бідненькі вазонки, але по кількох днях напевно забудуть і квітка кілька день не побачить води, а потім піділлють її так сильно, що вода ріками тектиме по паркетах і в підставках її буде стільки, що коріння загниється і почне підгнивати. Ну якже запобіжимо лихові?

Найкраще буде, коли ми переговоримо з найближчим городником і на літо віддамо свої кімнатні рослини до його санаторії. Не думайте, що слово „санаторія" вжита тут помилково. Ні, це слово дуже добре відповідає тому, що хочемо тут сказати. Навіть і тоді, коли ми дуже пильно доглядаємо наші кімнатні рослини бувають деякі зрами такі, що наш догляд лаїків (це не торкається очевидно деяких спеціалісток у плеканні кімнатних квітів) для них невдовільний. Треба було їх на весні не тільки пересадити, але і поцілювати зайве коріння чи парістки та гілячки. Бувають ріжні хвороби на рослинах, які ми недосвідченим оком можемо і не доглянути, а також в літі нападають рослину ще й ріжні галапаси, з якими тяжко боротися, щоб не ушкодити рослини. Ось чому побут у городника я назвала санаторією. Тільки добрий фахівець знає, що в таких випадках треба зробити. Тільки досвідчений городник зуміє рослину відлікувати і відсвіжити як треба. Він і поцілює де треба, він і перечистить та пересадить якщо того рослина вимагатиме, він і знайде у себе для кожної рослини такі умови, які для неї в літі будуть найвідповідніші, чи то залишить деякі гатунки в городі просто в грунті, чи дасть їх у затінок, чи на сонце, і залишені квіти будуть там стояти і стільки, що треба. А ну зробіть спробу. Дайте на літо бодай ті дорожчі і краші примірники Вашої кімнатної рістні до фахівця. Побачите, чи я не маю рації і чи не оплатиться Вам трохи труду, при переносинах рослин до городника та невеликими коштами, які будуть з такою справою звязані. Як радітиме Ваше око і серце, коли по повороті з літнiська самі поздоровілі і відсвіжені знайдете і свої рослини розвинені і буйні. Тоді здаватиметься Вам, що маєте у себе в кімнаті бодай клаптичок тої природи, що вліпла Вам на літнiську здоровля. Осінь і зима будуть у Вашій кімнаті милі, коли глянете на буйну рістню на столику чи полиці.

Але часом таки треба буде лишити наші кімнатні рослини на долю і недолю та випадкову опіку. Що зробимо тоді? Коли маємо кількакімнатне мешкання, знесемо всі вазонки до одної кімнати і не ставимо їх на сонце, навіть і в тих випадках, якщо то рослини, що в звичайних умовах сонце люблять. Тим облегчимо роботу випадковим опікунам, а також можемо й рослини так розмістити, що вони одна одну затінюватимуть. Тільки вже тут мусимо наперед наші рослини дуже уважно переглянути, щоб бути певним, що нема на них галапасів або хворіб, які моглиб перекинутися і на інші рослини. Перегляд такий треба зробити з побільшальним склом, щоб щось таки не сховалося перед нашим оком. Посортуємо також рослини так, щоб були в окремих групах ті, що їх треба більше заливати, а окремо ті, що потрібують менше води і звернемо на це увагу того, хто коло квітів ходитиме. Тільки не робім таких груп багато, бо напевно принагідний опікун забуде, які саме треба збільш підлити, а які можна підливати й рідше.

Коли до нашого мешкання хочби раз на кілька днів заходить хтось зі знайомих чи сусідів, щоб квіти підлити, то можемо ще собі й так помогти. Деякі рослини, що люблять вогкість, поставимо у балію, або інше широке начиння, але в той спосіб, що вазонки стоятиме на стільчику чи дошці так, що вода буде рівно з тою дошкою, але не вкритиме її. Тоді дно вазонка не буде у воді, але рослина тягтиме вогкість, що випаровуватиме з начиння, — отже бодай не так висихатиме, як уже не буде мати тої води подостатком. Є також іще й такий спосіб: до вазонка даємо довгу шматку, один кінець якої закопуємо десь на два-три сантиметри в землю, а другий даємо до начиння з водою, що його ставимо вище рослини, але трохи похило, щоб шматка на краю не перегиналася і щоб рослина могла свобідно тягти воду через шматку. Цей спосіб досить тяжкий до переведення так, щоб осягнути бажаний ціль. Тут звичайно, або начиння надто перехилимо і вода за рабагато по шматці стікає, та скоро зовсім витече, або шматка не так добре воду передає рослині, як би того було треба. Але від біди можна й цей спосіб спробувати.

Є ще один дуже добрий спосіб — це дати рослини до городника і закопати їх разом з вазонками до землі, але не для всіх рослин цей спосіб відповідний, а також треба й тут відповідного догляду — ну, врешті мало хто з нас у більшому місті такі городчики має та ще й так забезпечені, щоб хтось ті краші рослини не вкрав.

І закінчити ці поради треба знову тим, чим почала: віддайте свої рослини до городника, якщо виїдете на літнисько і не маєте когось дуже певного, хтоб ті рослини доглядав. Памятайте, любі Пані, що кімнатна рослина теж може видати Вам свідоцтво Вашої дбайливости, естетичного смаку, чутливости, ніжности та інших часто жіночих прикмет. Постарайтеся, щоб це свідоцтво було не гірше від того, яке дістануть Ваші діти при кінці шкільного року.

Аметорка.

Уважай, щоб твої діти не бавилися на вулиці!

Сторінка без політики.

СУЧАСНІ РОБІНЗОНИ.

Ще і в наші часи трапляються романтичні пригоди. Про одну з таких пригод оповідає один з англійських часописів.

Китоловний корабель „Ля Раш" вертався з Антарктиди і в полудневій частині Тихого Океану попав у сильну бурю. Залога працювала цілу ніч над направою діри в кораблі. Над ранком вітер стих і залога добилася на човнах разом із капітаном до якогось невідомого острову.

На березі привитала моряків юрба високих дикунів незвичайно привітних і гостинних. Капітан, який намагався розговоритися з дикунами, звернув увагу, що до розмови дикунів попадають англійські слова. Це його сильно зацікавило і він почав їх випитувати, яким чином вони попали на той острів і відки навчилися англійської мови.

З оповідань старців, в яких була біліша шкіра та майже европейські риси лиця, він довідався, що кількасот літ тому прийшов на острів якийсь велитень із моря, який там поселився і від нього походять майже всі мешканці острову, на якому жило під ту пору ледви кількох людей.

Капітан почав досліджувати, хто був тим велитнем і прийшов до висновку, що це був імовірно моряк із корабля Франка Дрейка, який загинув у 1577 р. в тих околицях, на тій широті.

Кілька місяців тому портуґальський корабель „Сперанца" відбував рейд в полудневій частині Тихого Океану. Кількасот миль від Австралії корабель попав у густу мряку, одначе „Сперанца" далі йшла повною парою, переконана, що там нема ніде ніяких островів. Раптом, коли мряка несподівано розвіялася, дижурний закричав, що бачить землю. На невідомий острів виправили човен із моряками, які немало здивувалися, коли їх на березі зустрінув гурток білих. Це були моряки й капітан із корабля „Ля Раш", які прожили на тому острові півтора року.

Оттаку сензаційну вістку повторила за англійською пресою і французька. Реферуючи цю вістку пригадуємо від себе, що саме тепер почався сезон огірків, ріжних потвор та огірковних сензацій.

Таємнича драма в париськім експресі.

Париський експрес приїхав 17. ц. м. на залізничу стацію в Тіонвіль без найменшого спізнення, в год. 6.20 рано. Кількох сонних пасажирів вийшло з поїзду і скермувалося до виходу. Пять хвилин пізніше контрольор почав обходити пусті вози.

Перед купе першої кляси контрольор станув раптом мов укопаний. На дивані лежав труп молодого мужчини, якого голова була ціла в крови. Убитий був одягнений у вишневого кольору пальто, яке напевне вийшло з першорядної кравецької робітні На сірім новім капелюсі виділи ініціяли П. І. Такіж самі ініціяли були виґравіровані й на перстені.

Вагон відчепили й відставили на запасні рейки. У кишенях одягу небіжчика знайшли, на превелике сдудування поліції документ виставлений на прізвище Гастона Телера, поручника „ґард мобіль", команданта спеціяльної частини, якої обовязком було зберігати президента республики підчас його урядових поїздок.

Поліція подзвонила негайно до Парижа:

— У тіонвільськім поїзді згинув із рук убивника, або наложив на себе руку поручник Телер.

— Це непорозуміння — відповіли з Парижа — Ляйтинант находиться сьогодні в Бурже для охорони президента.

І справді непорозуміння швидко вияснилося. Мужчина, якого трупа знайшли у ваґоні експресу, називався в дійсности Пер Іляріон, з професії... злодій. Ще 6. січня вдалося йому обікрасти поручника Телера і забрати портфель із 1700 франками й особистими документами.

Пера Іляріона знаменито знала кримінальна поліція з його давньої діяльности. Покищо поліції важко устійнити, чи Пер покінчив сам зі собою, чи його вбили. На підставі рани поліція здогадується, що злодія вбив якийсь професійний суперник, який їхав разом із ним у поїзді. За убивством для грабунку промовляє те, що при вбитім не знайшли ні одного франка

Щеплянка проти віспи.

Як відомо, віспа до винайдення загально тепер відомого способу щеплення, була дуже поширена та рік-річно забирала тисячні жертви. Винайдення щеплянки — яке, як і велике число винаходів — завдячуємо випадкові та добрій орієнтації, і це ще дивніше, коли звaжимо, що тоді бактерії віспи не були ще відомі. Щойно в 1907 р. відкрили заразка віспи. Відкрив їх проф. Пашен. Вони дуже маленькі. Їх промір рівний усього 1/5.000 мм. Тільки тепер можна було подумати про чисті культури того зарaзка, а тим самим про щеплянку, яка мала би точно означену „силу". Але зарaзки віспи ніяк не хотіли розмножуватися на відомих відживних підложжах. Чотирнацять літ утратили вчені на досліди доки не знайшли, що зарaзки віспи найкраще розмножуються на живих клітинах. По нових десяти роках мозольної праці випрацювали нові способи, щоб дістати добірної щеплянки. В шкаралупі запліdненого курячого яйця пробуємо віконце та вводимо туди зарaзка віспи. Віконце заскліплюємо та кладемо на кілька днів в інкубатор. Тоді в ембріональній ткані находимо безліч зарaзків віспи. Щеплення тою щеплянкою переводимо як звичайно. Хід дії дещо лагідніший, як коровячою щеплянкою.

Нова щеплянка означує немалий поступ у методиці щеплення.

ф.

Смерть підчас купелі.

В кожне літо, майже всі наші води — річки та ставки — потягають за собою смертельні випадки, здебільша нашої молоді. Буває, що зовсім здоровий юнак скаче в воду, не виходить уже наверх і за якийсь час добувають із води небіжчика. Досліди проф. Скоуге в Осльо були присвячені дослідам причин того „шоку". А саме наш організм виділює між іншим „гістамін", речовину, яка в більших кількостях знерухомлює чинність мязів та стін посудин, звичайно управильнює споживання кисня. В деяких одиниць, яких шкіра особливо чутлива на холод, або в одному менті перечулена при раптовім охолодженні шкіри, витворює того гістаміну так багато, що він стає скорочинною отрутою.

І ці досліди промовляють за тим, що слід тямити старе купальне правило й зігрітому не скакати до води.

Ф.

ВЕСІЛЛЯ СИНА РУЗВЕЛЬТА.

Ранком 18. ц. м. відбулося в церкві міста Наґана святочне вінчання Джона Рузвельта, молодшого сина президента з міс Анною Клерк, дочкою багатого промисловця в Бостоні.

Президент Рузвельт розуміє зовсім добре, що настрої серця важко погодити з твердою політичною лінією. Уже старший його син оженився з дочкою Дюпон де Немура, діяча трестів, з яким Рузвельт воював ціле життя... Така сама історія повторилася й цим разом. Батько спершу не хотів погодитися на вінчання свого сина з дочкою чоловіка, який боровся завзято з кандидатурою Рузвельта на президента.

Мало цього, Наґан республиканське місто, яке підчас виборів голосувало проти Рузвельта. Одначе це зовсім не перешкодило мешканцям того міста уладити президентові тепер ентузіястичну стрічу. За один день до міста прибуло більше як 50.000 туристів, які з важким трудом промостили повозові президента дорогу до церкви.

Весільна церемонія була незвичайно врочиста. Молода мала на руці брилянтовий перстінь — дарунок п-і Рузвельт. Після вінчання в тамошнім „Тенісклюбі" відбувся бенкет на 500 осіб. Напередодні вінчання президент уладив за своїм яхті обід на честь молодят.

Американські журналісти намагалися всіми силами розвідати, де молода пара перебуде свій медовий місяць, одначе це їм не вдалося.

—o—

МОРСЬКА ВОДА ЛІК.

— Чому багато води в морі? — Бо віхто її не пе. Ми всі тямимо ту загадку. Дальше говорять злобники, що де є вода, якої не пе ні людина, ні звірина, там повстає водолічниче заведення. Справді „непитні" води заключають соли, що помагають на ті чи інші недуги. Досі вживали морську воду, яка має безліч усяких солей, та навіть золота, тільки зовнішно. Сучасні досвіди потвердили, що питтям морської води вилічує ріжні недуги шлунка та кишок, далі помагає при „волі" (души), скрофулах та нервових недугах. Переведено досі численні лікування морською водою і то з добрим наслідом. Подекуди вже можна дістати „природну морську воду в аптиках.

ф.

—o—

117 ПРОЦЕСІВ ЗА РИБИ.

У Злучених Державах, краю всіх неймовірностей та рекордів ведуть останніми часами реклямову акцію у справі відбудови харчевого промислу.

Підчас пропаґандивної кампанії, яка мала на меті збільшити консумцію риб, між купцями солодководних риб і купцями морських риб прийшло до справжньої війни, до якої втягнули майже цілу пресу, ґрафіків і журналістів.

Ця пропаґандивна кампанія закінчилася в... суді. Почалося від того, що купці солодководних риб уже по узгідненні конкуренційної поведінки, зголосили в патентовім уряді пропаґандивні гасла, яких не могли вживати.

За гасло: „Їжте риби", яке можна вживати зовсім добре при солодководних і морських рибах, відбулося 117 карних процесів. Звідомлення з тих процесів стали новою формою пропаґанди консумції риб у Злучених Державах.

—o—

ДИХАТИ НОСОМ!

Такий приказ чують діти дуже часто не тільки від учителів, але й від батьків. Особливо батьки забороняють дихати устами.

Це має стійке оправдання. У холодну пору повітря вдихуване носом дещо огрівається та не перестуджує легенів. Нормально наш ніс грає ролю фільтру та затримує деяку частину пилу, що заповнює повітря, особливо по містах. Через те багато зарaзків не попадає у легені та неорґанічний пил, не менше шкідливий, як органічний, не доходить до легенів. Для робітників у деяких фахах „добрий ніс" має життєве значіння. На жаль стверджено, що деяка частина робітників через злу привичку дихає устами і крім цього не всі носи працюють правильно. Стверджено, що 80% гірників, хворих на легені, які працюють у каменоломах, мають ненормальні носи, яких слизна болона, що вистелює носові ями, завжди надто суха.

ф.

Як виховаємо наших дітей, яку їм дамо науку й освіту, таке й буде майбутття українського народу. Перша Українська Педагогічна Вистава має представити вам, яких шкіл, якої науки, освіти й виховання треба українським дітям і молоді. На це все повинні ви поглянути ясними очима.

Зі судової салі.

За петропавлівські події в Сокалі.

Третій день розправи.

В середу, третього дня розправи зізнавали далі свідки. Св. **Яніцький** зізнавав згідно з актом обвинувачення. Між підсудними пізнає крім Сенькова ще й Андрейчука. Підчас конфронтації свідка з підс. Сеньковим підсудний признав, що був під каруселею, але нікого не бив, ні не змивав до побоїв чи погромів. Причини свого арештування не знає. Св. **Шабельський** заприсяжений зізнав, що про авантури під каруселею довідався від людей і щойно тоді пішов туди. Там побачив якогось 18—20-літнього хлопця, який втікав, а за ним гнало кількох парубків. Сеньків хотів хлопця бити, але свідок перешкодив йому і відібрав від підсудного палку та візвав пол. Яніцького на допомогу. Яніцький арештував Сенькова, а по списанні протоколу увільнив його. Після того Сеньків побіг з парубками до прилавків. Що там робив, свідок не знає. Підс. Сеньків заявляє, що свідок зовсім не виривав йому з рук палиці. Суддя гостро зганив його. Чергові свідки **Володислав Вареніца**, міський сторож і **Голянь** та **Вайнмілер** не вносять до розправи нічого нового.

Зчерги суддя переслухав головного свідка, на зізнаннях якого спирається акт обвинувачення, а саме 17-літнього П. **Возняка**, римо-кат., заприсяженого. Свідок зізнав, що критичного дня пішов разом з братом Казимиром до Сокаля на відпуст. Перед ними йшли селянські хлопці у вишиванках зовсім невпорядковано. Хлопці затрималися перед мостом на Бузі. Зпоміж підсудних пізнає лише Сенькова, який ішов за групою. Хлопці пішли під каруселю, але свідок не бачив, щоб Сеньків бив, лише бачив, як Сеньків відбирав в якогось хлопця палицю. Тоді пост. Яніцький заарештував Сенькова. За приарештованим бігла юрба хлопців і кричала: гура! Коли-ж поліцаї хотіли арештувати деяких учасників збіговища — юрба вернулася до прилавків і розкинула їх. По обіді свідок бачив, як поліцаї арештували якихсь хлопців за бійку, що було далі свідок не знає, бо вернувся до дому. З підсудних пізнає Сенькова, Ковальчука й Кухальського, які були під каруселею, але стояли спокійно і нікого не били. Також не пригадує собі, чи хлопці співали якусь пісню. Тому що теперішні зізнання свідка суперечні зі зізнанням слідства, суддя відчитав попередні зізнання свідка, де він подав, що хлопці йшли походом і співали: Будем стріляти, будем різати, хочем ляхів з України прогнати. У слідстві свідок подав прізвища усіх підсудних заявляючи, що вони бешкетували під каруселею. Також по поворотi до дому чув, як Сеньків хвалився фурманам: „набилисьмо мазурів і жидів". На запити судді заявляє рішуче, що правдивими є його нинішні зізнання, зложені під присягою і заявляє: „не знаю, що там пописано у протоколі". Зазначує, що на поліції не звертали йому уваги, щоб говорив правду ні перед підписанням протоколів поліцай їх свідкові не відчитував. На запит судді каже, що боїться, щоб підсудні його не побили, але всетаки нині зізнав щиру правду. Не відкликав своїх зізнань, зложених на розправі, хоч прокуратор засипував його питаннями. Його брат Казимир Возняк, польовий, заявив, що підс. Кухальський грозив йому смертю минулого місяця. Каже, що на Петра і Павла ішов з братом і бачив на гостинці підс. Лаврика, Андрейчука, Ковальчука, Сенькова та Кухальського. Хлопців було більше, але чи були там Дишкант, Царик і Палюшинський не знає. Ішли вони незорганізовано. Зізнання цього свідка теж суперечні з зізнаннями зі слідства, що довело до суперечки між свідком і суддею. Характеристичні слова свідка, який заявив, що на поліції обіцювали йому не виявляти його прізвища, а по зложенні зізнань не відчитували йому їх, лише веліли „на сліпо" підписати.

По короткій перерві зізнавали далі свідки, які здебільша не внесли до розправи нічого нового, крім того, що обтяжили підс. Сенькова.

При переслухуванні св. **Бутрина** приходить знову до конфлікту, бо свідок у слідстві пізнав підс. Палюшинського як того, що знищив йому прилавок, на розправі не пізнав його і заявив, що справник його шкоди був високим брунетом (підс. Палюшинський є середнього росту і бльондином). Також свідки **Клецман, Ґневек, Коґут і Вікторський** не внесли нічого конкретного. Вкінці зізнавав ком. К. Франк. Заявив, що про події точно довідався від підвладних, а сам наочним свідком подій не був. На питання прокуратора говорить про ОУН в сокальському повіті. Катеґорично заявив, що петропавлівські події зорґанізувало ОУН, чого доказом є те, що підчас і по авантурах крутилися по місті визначні члени ОУН, які нині по ліквідації ОУН на терені Сокальщини сидять у вязницях. Надто в архіві Запісоцького з Воловиця знайдено приказ ОУН помстити день 12. липня 1937 р. чого і виливом була смерть Й. Душки.

Після його зізнань суддя перервав розправу до 23. ц. м.

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала — Львів** Хорущини 5., поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1186 —100

— **Важне для кравчинь!** Перша українська **робітня гаптів і плісування Олександра Білик**, Львів, вул. Пілсудського 10. виконує: гапти, пліси, енлдi, (аплікації), мережки, закладки, обтягання ґудзиків і пр. Виконання солідне, ціни найнижчі. —2

— **Свято Евхаристії.** Гр.-кат. парохіяльний уряд Преображения св. Спаса у Львові подає до відома вірних города Львова, що в неділю 26. ц. м. — в день Пресвятої Евхаристії відправиться у храмі Преображения св. Спаса співана соборна Служба Божа в год. 8.30 рано, опісля вирушить процесійний похід на Ринок до чотирьох престолів. Процесії львівських церков прийдуть на Ринок на годину 10-ту і уставляться так, щоб підчас процесійного походу не було ніякої прогалини. Всі товариства й установи повинні взяти корпоративну участь з прапорами в Богослуженні і процесійним поході.

— **Нова кооперативна станиця у Львові.** Вже здавна відчували громадяни м. Львова необхідність власної крамниці з фарбарськими предметами. Цю недостачу виповнить кооп. „Фарбокрам", заснована перед роком прихильниками „Рідної Школи" у Львові. Як довідуємося, кооп. „Фарбокрам" отвирає власну крамницю з фарбами, лякерами, покостами та всякими господарськими предметами при вул. Собіського 7, на відтинку між вул. Галицькою і пл. Марійською. Крамницю відкриють 10. липня ц. р. Всі прибутки з торгу передаватиме кооператива на потреби „Рідної Школи". Тому всі українські товариства та установи і всі громадяни повинні поладнувати свої замовлення у крамниці кооперативи „Фарбокрам" при вул. Собіського 7.

— **Нагальна громовиця зі зливним дощем** навістила опівночі зі середи на четвер Львів львівський та сумежні повіти. Страшна злива

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 12.

ОЛЕНА ЦЕГЕЛЬСЬКА.

Дірка в обшивці.

Пан Кмитенко мав дивну і негарну звичку: кожного ранку після купелі замість, як Бог приказав прибратися, піти до їдальні і зісти зі своєю молодою дружиною снідання, він убирав на себе довгий, купелевий плащ. На голові мав якусь мицку, на ногах якісь старі шлапці і так прибраний, уходив до спальні, де пані Зоня саме кінчила туалету. Сідав собі денебудь на малім табуреті, чи на незастеленім ліжку, приглядався дружині, як вона чепурилася і провадив з нею ще якої з пів години балачку. Звичайно ще казав покоївці, яка крутилася по кімнаті, принести собі снідання і так, неодягнений снідав. А згодом викуривши папіроску, одягався і виходив з дому.

Пані Зоня намагалася всякими способами відовчити мужа від цієї препоганої звички. Найбільше в цілій поведінці вражали її ті пози, які він прибирав. То витягав поперед себе і закладав одну на другу свої неодягнені, волохаті ноги (чиж ніхто не знає, які препогані ноги має звичайно мужчина, який є нашим мужем?) — то знову розхрістувався і наставляв на придний вид свої груди, які описував Гомер. Цього вона страшенне не любила з огляду на службу, при якій все старалася виглядати пристойно. Висміювала мужа, називала його „новітнім бедуїном" — сердився, часом вбирався на пів години скоріше і йшла сама на снідання до їдальні, залишаючи його самого в спальні. Знала, як він любив її товариство і як йому було прикро снідати без неї, але і така кара не помагала. Вперто тримався своєї звички. І нині він знову повагом подався до своєї гардероби і почав одягатися. Але за хвилинку вбіг у штанцях і сорочці до спальні дуже злий.

— Прошу тебе, Зоню! — кликав — дивися, що то діється з моїми сорочками? Вже третю я вдягнув на себе і в кожній шпинька з обшивки вилітає. Що це сталося? Ніяк шпинька не хоче триматися.

— Чи я знаю, що сталося? — з оприском відбуркнула пані Зоня — мабуть подерлося старе драння. А чогож ти звертаєшся до мене? Знаєш, що від того є покоївка.

— Це я дуже добре знаю. Але ти господиня у моїй хаті і ти повинна про це дбати, щоб служба виконувала свої обовязки.

— Я маю дбати про якесь старе драння, що тобі його подобається ще носити? Чи ти мусиш носити якісь старомодні сорочки, де вже шпинька з обшивки вилітає?

— Так, мушу. І дуже мені це прикро, що я, маючи за пять хвилин вийти з хати до банку, попросту не маю в що одягнутися.

— Нечувана річ! — глузувала пані — мій муж не має в що одягнутися! — Чому? Бо йому забаглося ходити у якихось старосвітських білих сорочках, з піковими передами, в яких тепер вже ніхто не ходить. А три тузини нових наймодніших, колірових сорочок лежать неторкані в шафі!

— Так, я мушу ходити в білих сорочках до бюра, бо я до них віддавна звик. Попросту люблю ходити в білій сорочці, бо вона дає мені враження чистоти. В коліровій видаюся сам собі брудним.

— Бо ти не хочеш відівчитися! Ти просто робиш мені наперекір!

— Ні, то ти робиш мені на злість. Не хочеш знати про мої найпримітивніші потреби. Обовязок господині, з якого ти повинна бути горда, звалюєш на покоївку. Я вже не маю до кого звернутися.

— Та-а-ак? бачу, що завидуєш мені тої дрібки свободи, яку я собі у тебе виборола і хочеш засадити мене до цирування старих панчіх. Не на те родичі дали мені таке виховання та освіту. Зрештою, коли ти зі мною женився то ти знав дуже добре, що я не люблю сидіти дома.

— Я і не бажаю собі цього, одначе я думаю, що маю право домагатися дрібки того родинного тепла і жіночого піклування.

— Що це нині діється з тобою? Що ти видвигаєш супроти мене тяжкий калібер прав і обовязків! Ліпше, скажи прямо, що тобі навкучило бачити у жінці артистку. Що хочеш перелицювати мене на кухарку у баойвім шлафроку, патинках і з грибком до цирування!

І пані Зоня кинулася на незастелене ліжко та почала похлипувати. Пан Кмитенко перестрашився. Цього він собі не бажав.

— Алеж зрозумій, серце! — пробував приблизитися до неї, — я не бажав робити тобі прикрости. Не плач! Успокійся!

Але вона не бажала собі перемиря. Схопилася і як мячик перескочила на другий бік ліжка та станула в оборонній позиції.

— Не пробуй навіть наблизитися! Досить уже того! Нині йду до адвоката і подаю на розвід!

І вибігла, червона від гніву зі спальні, та замкнулася у лазничці. Даремне пан Кмитенко добивався до неї, просив, щоб не гнівалася, щоб вийшла до нього, бо він хоче попрощатися перед відходом до банку. Затялася і не вийшла.

Рад-не-рад, з тяжким серцем мусів вийти з хати. Як директор банку не міг спізнитися до бюра, щоб не давати злого прикладу урядовцям. Навіть дірка в обшивці сорочки, навіть трагічна сцена зі жінкою не могла його спинити.

По його відході пані Зоня вийшла з лазнички і почала збиратися до відходу. Вона брала щоденно передполуднем лекції. Студіювала музику і класичний танок.

*

(Далі буде).

в громовицею лютувала над Львовом від год. 11.30 до год. 2-ої вночі. Громи з лискавками раз-у-раз продирали повну пітьму. При вул. св. Кінги ч. 1 грім перебіг поміж антени, нікого не вбивши, і вирвав більшу яму в землі. Недалеко Личаківського цвинтаря грім перекинув ліхтарню. Одночасно вулицями поплили потоки брудної води, що затопили нижче положені помешкання в сутеринах. У деяких випадках бідні мешканці взивали пожежну сторожу, щоб випомпувала воду. Зате велитенські шкоди заподіяла злива селянам, бо прибила до землі збіжже, жито і пшеницю, що вже мабуть не підведеться аж до жнив. Крім того у багатьох селах громи спричинили пожежі. І так у Ременові, пов. Львів від грому згоріла стайня Клима Проціва з живим інвентарем. Шкода 2.500 зол. У Камінополі згорів лах хати Сенька Мельника. В Германові згоріла стодола Мартина Гуля. В Білці Шляхотській згоріло дві стодоли зі сіном. В Острові біля Красного згоріли теж від грому господарські будинки Михайла Загородчого зі сіном. Загородний встиг лише вирятувати рогату худобу, але небезпечно попарився. Мешкальна хата Загородного згоріла. Місцеве населення вважає, що його постигла кара за непошанування свят, бо навіть на Зелені Свята працював коло сіна. — Громи спричинили пожежі в Безбрудах, Утішкові, Пітричах та Ферлеївці, бо з Красного бачили люди сильну заграву пожеж.

— **З радія.** В пятницю 24. ц. м. львівське радіо передає в год. 17.45—17.55 відчит д-ра О. Бабія „Останні етапи української літератури".

— **Сучасна українська література.** На цю тему виголосить у пятницю 24. ц. м. відчит проф. Освальд Бурггард з Мінстеру в авлі берлінського університету.

— **На численні запити** П. Т. Світливців повідомляємо, що кому бракує фотографічний матеріял, тому висилаємо на літнище приспішеною почтою негайно по одержанні замовлення. Фотокрамниця Екомп, Львів, Сикстуська 29.

— **Кінцевий іспит.** У купецькій гімназії „Р. Ш." у Львові відбувся 23., 24. і 25. травня письменний, а 7, 8, 9 і 10. VI. ц.р. устний іспит під проводом дир. А. Ковалиська, як предсідника. Іспит склали: 1. Антонів Ярослав, 2. Весна Володимир, 3. Вишенський Іван Богдан, 4. Гламазда Олексій (з відзн.), 5. Галаган Мих., 6. Демчина Степан, 7. Елнів Зиновій Олекса (з відзначенням), 8. Жулава Орест, 9. Кизик Михайло, 10. Ковальчик Павлина (з відзначенням), 11. Коник Іванна Ірина, 12. Леміковська Іванна, 13. Кулій Омеляна, 14. Куцай Ірина Ксавера, 15. Леочко Богдан, 16. Лойко Анна, 17. Макух Ольга (з відзначенням), 18. Мандзюк Володимир Евген, 19. Марко Степан, 20. Марутяк Володимир (з відзначенням), 21. Михайлів Анастазія, 22. Михальчук Марія, 23. Мушкевич Володимир Богдан, 24. Нарипеха Павлина, 25. Олійник Марія, 26. Парамуд Василь, 27. Пелікан Наталія, 28. Петрик Ольга, 29. Пирiжок Ірина, 30. Повалена Парасковія (з відзначенням), 31. Попель Наталія (з відзначенням), 32. Рибак Іван (з відзначенням), 33. Рожак Мирослава, 34. Сойка Осип, 35. Стахів Стефанія, 36. Тарновецький Микола (з відзначенням), 37. Теодорович Микола, 38. Теодорович Ярополк, 39. Чміль Лев, 40. Шиплоцький Степан, 41. Яремко Стефанія. До кінцевого іспиту не допущено 1 ученика. Крім 42 цьогорічних абсольвентів, зголосилося до кінцевого іспиту 2 минулорічних абсольвентів. При кінцевому іспиті репробовано на один рік 1 учня, 2 учениці відступило.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тяганні Державної Клясової Льотерії впали м. і. більші вигри на такі числа: 5.000 зол. на ч.: 2996 31244 70227 122288; 2.000 зол. на ч.: 22370 33117 72812; 1.000 зол. на ч.: 1082 3978 57256 74577 113142; 500 зол. на ч.: 7623 12269 14699 26874 84964 101476 118079 122788 155020 155306; 250 зол. на ч.: 156 4331 16808 17062 17007 18400 20417 23557 35019 46259 48989 51251 55864 58046 81406 81631 96984 102018 107025 107178 120625 125419 146308 151488 155529 155745.

— **Львівська хроніка.** Минулої ночі невідомі злодії вломилися до помешкання Софії Майхрович і вкрали їй ґардеробу та срібло вартости кількасот золотих. — З помешкання Ст. Куліковського при вул. Курковій ч. 7. злодії вкрали біля, золотий годинник і готівкою 40 зол. —

— **Отроїв 11 осіб.** На весіллю у Дмитра Захарчука в Шешорах, пов. Косів зайшов невідомий волоцюга і дав випити весільним гостям по чарці якогось невідомого плину. Негайно після того 11 осіб важко занедужало. Поліція арештувала волоцюгу, який називається Франц Гравський з СССР. В арештованого найшли ще трохи трійливого плину.

— **Трагічний кінець веселої забави.** Минулої ночі розбився на одній з головних вулиць Букарешту самохід, яким вертався відомий румунський спортовець Мігайлеску з товаришем і трьома артистками з нічної забави. Видно ціле товариство було добре підхмелене, бо самохід наїхав на придорожне дерево і зовсім розбився. В катастрофі згинув Мігайлеску, всі інші важко ранені.

— **Дивоглядні проекти.** Фармери Злучених Держав надсилають тисячі листів до бюра допомоги фармерам з оцінкою свого положення. В листах подають дивоглядні проекти теперішнього положення фармерів. І так один фармер надіслав довжелезний меморіял з домаганням до уряду, щоб викупив і знищив усі трактори і замість них дав фармерам коні. Щойно тоді вдалось би розвязати проблему безробіття і збільшилась би годівля коней та продукція паші.

— **Гине більше ніж на війні.** Статистичні дані виказують, що у Злучених Державах згинуло в 1937 р. у нещасливих випадках 106.000 осіб, себто майже два рази більше ніж полягло американських вояків підчас світової війни. Число ранених у нещасливих випадках сягає велитенської цифри 9.900.000. Матеріяльні шкоди сягають 3 і пів міліярда долярів. У самоходових катастрофах згинуло 39.000 осіб, було ранених 1.360.000. Виходить, що у Злучених Державах гине денно понад сто осіб у самоходових катастрофах.

— **Море зраджує таємну трагедію.** На беріг японського острова Говатр хвилі моря викинули багато предметів совітського війська. Згідно з телефонічними вістками з м. Люмбетсу на острові Гокатр море викинуло на беріг 300 одностроїв і 500 шапок совітської армії, 400 пар військових чобіт і скринку совітських банкнотів. Над вияєненням таємничої трагедії ломить собі голову японська влада.

— **Лови на дітокрада в Льондоні.** „Дейлі Мейль" подає сензаційну вістку про лови на американського дітокрада в Льондоні, який приїхав до Англії на гостинні виступи. Одначе в Льондоні йому не повезло, бо англійська поліція „Скотлєнр Ярд" заздалегідь довідалася про намір американського ґанґстера схопити дволітнього синка гр. Ребентльов-Гавгвіца. Його дружина це дуже багата американка Варвара Гаттон, яка в 1933 р. вийшла заміж за кн. Мдівані, але по двох роках з ним розвелася і 1935 р. вийшла заміж за данського аристократа ґр. Ревентльов-Гавгвіца. Вона мешкає тепер зі своїм чоловіком у Льондоні, де недавно побудувала велику палату. Їхнього синка бережуть тайні аґенти поліції. Всеж таки американський ґанґстер рішив спробувати щастя і приїхав до Льондону, щоб схопити маленьку дитину американської міліонерки. Тимчасом англійська поліція витягнула зі своєї пребогатої кримінальної світлини ґанґстера і розіслала її до всіх пристаней та летовищ з домаганням негайно арештувати його. Одночасно палату гр. Ревентльов-Гавгвіца береже поліція в день і в ночі.

— **Дві летунські катастрофи.** Недалеко Тур у Франції розбився військовий літак підчас нічного лету. Залога літака, зложена з 7-ох осіб, згинула. Літаком їхало 5 старшин штабу міністерства летунства, підстаршина телеграфіст і підстаршина механік. На летовищі в Тарвісіо в Італії згинув у летунській катастрофі голова аероклюбу Вірджініо Апіяні та заступник секретаря Боцілі.

— **Повітряна труба знищила місто.** Метеорольогічне бюро в Портленд дістало телеграму від свого обсерватора що повітряна труба знищила містечко на захід від Ореґон. Труба навістила теж місцевість Пільтрок, з якої все населення встигло ще на час втекти і тому жертв у людях не було. Шкода сягає понад 50.000 долярів.

— **Дбайте про волосся!** Волосся, прикрасу голови, не можемо лишати тільки опіці долі, але мусимо собі пильнувати і дбати, щоб ця природна прикраса жінок і мужчин не підлягла передучасній руїні. Волосся, як все в організмі людини, підлягає ріжним недомогам: волосся хворіє, роздвоюється, кришіє і стає ламке, його нищать парплі, цибульки слабнуть, а волосся врешті починає випадати і голова світить лисиною. Єдиний засіб до плекання волосся і підсилення його поросту — це Pilionin. Він забезпечує перед лисінням, бо зміцнює цибульки волосся, усуває парплі і тихцем охороняє волосся перед випадом. Другим щоденним засобом плекання волосся, зокрема, щоб утримати блиску — це Тепах [illegible] брилянтини, яка не товстить і не дає роздвоюватися волоссю. Тепах не [illegible] волосся.

— **Розладйя в травленні.** Спеціялісти світової слави стверджують задовільні висліди в діланні природної гіркої води „Францішка Йосифа".

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „ДІТИ З ПЕРЕУЛКА".

Є це французька перерібка відомої драми Ґоркого „На дні", зроблена відомим рос. письменником Замятіном до спілки з якимсь французом. Сценаристи хотіли доповнити пєсу сценами, що їх можемо тільки догадуватися і показали нам, як „барон" докотився до нічлігу бродяг та злодіїв і як його приятель-злодій Василь переходить зовсім протилежну еволюцію, щоб стати чесною людиною. Замість постійної сцени — нічлігу, яку бачимо в театрі, у фільмі пересуваються ріжні картини поза ним так, що увага глядача переноситься на зовсім інші моменти. Головні ролі грають першорядні артисти, але драма не має тої сили, що на сцені, хоч може цікавіша для широкої публики своєю ріжноманітністю. Останній акорд попросту повторений за Чапліновими „Новими часами".

КІНО „ЕВРОПА": „НЕ ЗНАЛА КОХАННЯ", „БІЛЬШЕ НІЖ СЕКРЕТАРКА".

Головно перша фільма в цій програмі може зацікавити глядача своїм досить оригінальним освітленням нещасливого подружжя. Виступає в ній тип молодої жінки страшенне себелюбної, що не потребує нічиєї помочі і не любить людей. Її чоловік закоханий у ній до нестями підлягає всім її примхам і не бачить її справжнього характеру. Щойно зовсім випадковий збіг обставин відкриває йому очі на її вдачу, через яку він утратив усіх своїх приятелів і знайомих. У головних ролях пара добрих артистів.

КІНО „КОПЕРНИК": „КРИЛА НАД ГОНОЛЮЛЮ" І „ВІДДІЛ СМІЛИВИХ".

Перша з цих фільм використала маневри повітряної фльоти маринарки Спол. Держав для ефектовних летів. З цим звязана історія про геройського та чесного американського летуна, який оженився з молодою та гарною дівчиною, приневолений підчас маневрів занедбувати її для обовязку, що стоїть у нього на першому місці. Жінка переходить хвилини вагань і дає себе намовити до забави, яка кінчається скандалом. Ця фільма нагадує славні „Нічні лети" і кілька інших зроблених при співучасти державного американського летунства. „Відділ сміливих" це ковбоєвий „козир" у головній ролі з відомим Бак Джонсом, що заступає покійного Тома Мікса. Боротьба з бандитами серед гір і долин Тексасу має емоційні картини.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

✝ Посмертні згадки.

КОСТЬ МАРКОВИЧ РОМАНЮК

В Моншанен Ле Мін у Франції помер по важкій недузі 9. червня ц. р. **Кость Маркович Романюк,** сотник II. волинської дивізії УНР. Українська громада в Моншанен ле Мін утратила щирого і чесного діяча. Земля йому пером.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ

Завмираюче товариство. До ряду найстарших українських товариств в Тернополі, істнуючих від [illegible] літтє, належить Міщанське Братство, так найстарше українське товариство в краю тої назви і типу. Довгі [illegible] час гуртувало воно тернопільське міщанство у своїй власній домівці з одинокою в Тернополі українською салею на вистави і збори. Часи розвою товариства [illegible] нули і прийшов не упадок, а буквально постійне [illegible] вмирання. Довгі роки на чолі цього товариства [illegible] будівничий Андрій Фаленцкий і в тому часі товариство [illegible] численло коло триста членів, були вистави, забави [illegible] відчити, що їх за почином виділу давали місцеві [illegible] лігенти. Був хор, трубна орхестра, аматорський [illegible] гральний кружок і спортовий гурток, що давав [illegible] них членів для Тов. „Сокіл". Але прийшла [illegible] Т-ві, зміна проводу і від того чау розпочалося [illegible] завмирання. Ремісники перенеслися до тов. „[illegible]" рільники залишились по своїх хатах і число членів [illegible] пало майже вдесятеро. Шкода, щоб це віддавна [illegible] вариство зовсім завмерло і слід би його рятувати [illegible]

З Українбанку. 31. травня ц. р. відбулися [illegible] гальні збори Українського Кооперативного Банку [illegible] Тернополі, що є одним з найсильніших Українських [illegible] краю. Акція, яку провадив дехто проти [illegible] Надзірної Ради, зокрема її заступника [illegible] Болюха та проти члена Управи Банку [illegible] ша — закінчилася повною невдачею, бо збори [illegible] до Надзірної Ради й попередніх членів.

ГОРОДОК.

Курс „Орлів“ не міг закінчитися. В селі Вишенька Велика, городецького повіту, в днях від 29—31. травня відбувався курс для членів кружка „Орлів“ під проводом делегата з Головного Т-ва „Орли“ зі Львова і при участи місцевого священика. В останньому дні, коли учасники курсу зібралися по молебні у домівці кружка, що міститься в церковному домі, щоби закінчити курс, увійшов до домівки місцевий комендант постерунку поліції Романович і заявляючи, що це є „поліційний час“ (була година 21) наказав розійтися. Коли йому звернули увагу, що поліційний час обовязує на вулиці, а учасники курсу поводяться тихо і зовсім не заколочують публичного спокою, комендант заявив, що в домівці є половина нечленів, дарма, що всі приявні — це були члени кружка „Орлів“. Коли провідник кружка хотів предложити йому спис членів на доказ, що в домівці є тільки члени кружка, комендант постерунку не хотів чомусь цього спису негайно провірити, але допильнував, щоб присутні розійшлись, а зі собою забрав на постерунок провідника кружка, щоб там уже до розьвязанні сходин провірити спис членів. Після того виявилось, що справді всі приявні є членами. Треба знати, що „Орли“ — це виховна організація, яка стоїть на чисто релігійному грунті. Учасники курсу починали кожний день Службою Божою, молитвою і кінчили молебнем. Отже якраз згаданого вечора вийшли були з молебня на закінчення курсу.

СТАНИСЛАВІВ.

Зеленосвяточні поминки. Сьогорічні зеленосвяточні врочистости зачались, як звичайно, панахидою в суботу вечором в катедрі. Правив її при вилоненні церкві о. шамб. Лущик в асисті кількох священиків. Проповідь виголосив о. Савраш. Підчас панахиди співав, як щорічно, мужеський хор „Думка“. В неділю в год. 12-ій в салі Сокола відбулась святочна академія в честь Незнаного Стрільця. На програму академії зложились: промова д-ра Лабія, деклямація п. Ст. Бриндзея та пісні у виконанні „Думки“. Кульмінаційною точкою зеленосвяточних врочистостей був похід зпід катедри на міський цвинтар. Хоч дехто на кілька днів перед походом розпускав вістки, що походу не буде, зже того дня Станиславів був під враженням походу. Вже від рання заповнились вулиці народом, що з усіх усюдів нaпливав. В поході взяло участь коло 15.000 душ, коли вчислити й тих, що йшли хідниками, замість в уладжених рядах. Вінків несли коло 840, а це число, булоб значно більше, якби „Союз Українок“ не був розвязаний. Підчас походу приграваливали оркестри та співали хори. В поході взяли участь процесії з усіх сторон. На цвинтарі виголосив о. сен. Лободич високопатріотичну, повну безмежною пошаною до Героїв, проповідь, що викликала дуже глибоке вражіння. При кінці слід ствердити, що увесь похід відбувся у зразковому порядку, без потреби інтервенції влади безпеки. Це доказ, що українське громадянство з належною пошаною й пієтизмом святкує память Найкращих Синів Народу.

З гостини театру ім. Тобілевича. Премієра: „Пригода в Черчі“. Оперетка на 3 дії Яр. Барнича. По двох оперетках („Дівча з Маслосоюзу“ й „Шаріка“) виставив театр ім. Тобілевича третю оперетку проф. Я. Барнича „Пригода в Черчі“. Лишаючи критику тієї вокальних фаховим рецензентам, зазначимо хіба, що „Пригода в Черчі“ під музичним оглядом слабша від „Шаріки“, зміст її досить поплутаний. (Річ зачинається в Черчі і кінчиться в... Сіямі, в магараджі, колишнього Уоуоуоа). Із виконавців роль добре виграв Яковлів, Бенцаль, Отрайська, Бенцалева, Словарівна. Словарівна повинна вистерігатись шаржування, бо воно може перейти в наліг, а перед Словарівною гарна театральна майбутність. В загальному виставив Тобілевич „Пригоду“ дбайливо й добре. (Може одяг магараджі за скромний). Декорації гарні, нагадували околиці Черче. Публики повна саля. **Б. Л.**

ВІДГУКИ ДНЯ.

Малярський інкубатор.

Просили мене дві пані з „Товариства Прихильників Українського Мистецтва“:

— Ходіть з нами до малярської домівки.

Викручувався я як міг, але вкінці мусів піддатися.

І не жалую...

Те, що я там побачив врадувало мене з двох причин, що є ще добрі люди на світі і що є в нас малярська домівка. Добрі люди, це ті пані і панове, що грають без надуми і з великим запалом на льотерії малярських талантів, а малярська домівка це одна велика кімната з кількома ліжками і харчем. Як на великий нарід домівка більше ніж скромна, як на малі засоби „Прихильників“ — дуже вибаглива

Деж вона є?!...

Коли хтось вийде на перший поверх у „Народньому Домі“, а зі сходів другого поверху влетить на нього якийсь патлатий молодий чоловік, нехай: 1) Не перестрашується, 2) Не обурюється, 3) Не кличе поліції. Молодий патлай не має напевно кровожадних чи грошежадних намірів супроти нього, хоч більш як певно жадних грошей не має. Це спокійний, скромний і льояльний мешканець малярської домівки, кандидат на маляря, тим і... на вічне недоїдання.

Не знаю, чи в домівці зачули про наші відвідини, чи це був час тілесного або духового пиру, досить, що ніхто з довгим молоссям не показався на сходах.

Зате всі були в кімнаті.

Коли хтось сподівається застати правдиву малярську атмосферу в кімнаті, то дуже розчарується. Ні пороху, ні паперів, ні розлитих фарб, ні запаху шлункового верніксу. Серединою кімнати довгий параван, за ним цілий ряд ліжок, а перед ним столи, столики і крісла. Тільки попід стіни і на стінах густо картони, рідше (з огляду на ціну!) полотна. Малярська братія видно не тільки дискутує, але й макає квачем.

А населення домівки?! З усіх сторін світа, що зачинається над риською лінією, а кінчиться над Вислоком. Видобула їх дбайлива рука з сільських закутин, і дала їм оцю кімнату плюс молоко з „М. С.“ на сніданя, мішанину з „Ц. С.“ на обід і зупу на вечерю.

— Небагато! — скаже бувалець Брістолю, чи іншого Атласа.

— Дуже багато! — відповість той, хто знає фінанси „Т-ва Прихильників“.

— Міліони! — кажу я, знаючи як мало маємо зрозуміння до таких річей.

А річі це немаловажні. Не тільки з погляду дочасности.

Оповідають мені, що десь на Лемківщині виринув різьбар-самоук. Я бачив дві його роботи, мініятурки з дерева і аж похукав. Нині він уже не на наш кошт у Кракові, покищо держить ще стару метрику за пазухою, але вже радили постаратися за нову. Має їхати в Париж, а потім...

— Дивіть, дивіть! Я навіть не припускав, що він з наших!

Дай Боже, щоби так не сталося. Коли дійде до нього мое слово, дай Боже, щоби посварився зі мною за те, що я дурно побоююся.

Але інкубатор велика річ. Кого вигріє, той легко може забути про те, що була рідна квочка.

Тому мені так приємно подати добрим людям до відома, що є в нас малий скромний, але рідний малярський інкубатор, справлений направду мало ким із нас.

Бо колиб так більше з нас і більше від нас..

Галактіон Чіпка.

Спорт.

ХТО ПЕРЕМОЖЕ В „ТУРНІРІ ЧОТИРЬОХ“ ЗА ЧАШУ „ПРОСВІТИ“?

Здавалося би, що це питання не має ніякого оправдання, бо Україна перевищає без сумніву рівнем гри всіх суперників. Одначе при тому не забуваймо, що в кожнім мечі велику ролю грає ще запал та амбіція і в першу чергу щастя. А щастя може станути зовсім добре, всупереч спортовим вартостям, по боці, скажім, Дністра. В кожнім разі це майже певне, що головну боротьбу **за прегарну чашу Т-ва „Просвіта“ (у виконанні фірми Фединського)** зведуть між собою Україна і Дністер. Україну львівська публика мала вже нераз змогу бачити підчас змагань. Зате великою невідомою для львівської публики є самбірський Дністер, який по великих трудах і перешкодах увійшов минулої осени до А-класи дрогобицької групи і відразу став революцією мистецтва. Дністер виграв несподівано два мечі на чужих грищах та один зремісував і таким чином відразу запевнив собі місце в А-класі. Дальший хід мистецтва виявив, що наша самбірська дружина не вдоволяється тамнебудь, але що сягає навіть по мистецтво. І мусимо признати, що Дністрові не дуже далеко було до цього. Програний у Самборі різницею одних воріт (2:3) меч із бориславською Кадімою та несподіваний реміс із Бетаром перекреслив цьогорічні надії на мистецтво групи. В кожнім разі здобуття почесного третього місця, перед старими А-класовими клюбами це безсумніву величезний успіх. Дрогобицька група А-класи безсумніву найсильніша у львівській окрузі. При тому не забуваймо, що перемога Дністра над Спішальцом (Борислав) 2:0 теж має свою вартість. Адже Стшельці (куди хотів перейти відомий „напасник Поґоні і реп. Польщі Матіяс ІІ) не запрошена в боях з добрими закордонними противниками дружина. Не забуваймо, що ц. р. Сян у Бориславі зремісував та що Україна минулого року з важким трудом перемогла незамітною різницею.

Отже з цього виходить, що Дністер — ця велика невідома буде у Львові справді атракцією. Побіч Дністра і злоба має першорядну марку — ці теж лінії рішать про вислід метчу з Україною, бо в лінії нападу чорно-червоні грубо перевищають Дністер.

До турніру виступить самбірська дружина в такім складі: **Рогуцький, Марчук, Лянчицький, Маланій, Кравс, Богоніс; Колодій, Прик (Шпиталь), Ванівський, Глухий, Коблянський (Стебельський).**

Зоря виступить до турніру в такім складі: **Бабдик, Миськів; Зілинський (Коваліє), Вовк, Данилевич, Андрійчук, Максимів (Сниляк), Микитин, Гарбачевський і Крушельницький.**

Степ: Костів (Нагірний); Литвин, Довбуш, Верходай; Каландяк, Тимцьо, Ощудляк, Березюк; Чорній, Петрівський, Оглій, Панчишин, Гдула, Гачкевич.

Склад України подамо в черговому числі.

Зоря і Степ — це постійні суперники. Усі стрічі виграває досі Степ, хоч Зоря взагалі краща дружина, хоч при тім більше амбітна. Обі дружини грубо виростають понад рівень Ц-класи і навіть львівської Б-класи. І вони теж можуть у „турнірі чотирьох“ зробити чимало несподіванку.

Як бачимо футбольний турнір за чашу „Просвіти“ заповідається якнайкраще і наша спортова публика зможе переконатися, що не лиш мистецькі гри дають емоцію, але що стрічі українських дружин між собою дають не лиш емоцію, але і справжню спортову насолоду. Кобя лиш таких турнірів якнайбільше!

НАЙБІЛЬША СПОРТОВА СЕНЗАЦІЯ СВІТУ.

Шмелінг програв із Люї в першій рунді к-о.

Стрічі Макса Шмелінга, найкращого боксера Европи в важкій вазі з муриком Люї, якого Америка проголосила мистцем світу, дожидав цілий спортовий світ із нечуваними зацікавленням. Американці вжили всіх заходів, щоб не допустити до цієї стрічі, в кожнім разі „грали на час“, щоб лиш цю стрічу відложити якнайпізніше, рахуючись зовсім оправдано з тим, що Шмелінгові, який уже перескочив трийцятку, не лиш кожний рік, але навіть кожний місяць може стати кінцем боксерської карієри. І такий рахунок виявився зовсім оправданий. Перед двома роками Шмелінг знокаутував Люї завдяки своїй знаменитій техніці й рутині. Тепер два роки зробило своє. Багато молодший мурин пішов відразу від першого гонгу до наступу зі скаженим темпераментом і просто засипав Шмелінга, який не вмів перед тими атаками оборонитися. Вже перший удар Люї послав Шмелінга на шнури, хоч він сяк-так опритомнів, другий удар післав німецького боксера до шістьох на дошки. За третім разом, коли Макс пішов знову на дошки, його тренер кинув на ринг рушника на знак здачі свого змагуна.

Ціла стріча, за яку 80.000 людей оплатило велитенські суми, тривала всього 2 хв. і 24 сек. Дохід із цього метчу дав круглу суму мілiона долярів.

Дивно, що Шмелінг не вмів застосувати доброї дефензивної тактики перед першим скаженим наступом мурина, бо не зважаючи на різницю віку, можна сподіватися твердження, що рутина Шмелінга могла би була знову затріюмфувати в дальших рундах, як за першим метчом, над силою і темпераментом мурина.

Після програного метчу Макс Шмелінг заявив журналістам, що він не думає покидати боксу і числить на те, що знову зустрінуться утрете зі своїм чорним противником Люїсом.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Олександер Лотоцький: СИМОН ПЕТЛЮРА. Накл. Комітету для вшанування Х. річниці смерти Симона Петлюри. Варшава, 1936. Мала 8-ка, стор. 118.

Д-р Володимир Левицький: РЕЛІГІЯ І НАУКА. (Великодні гадки). Накладом автора. Львів, 1938, 8-ка, стор. 30.

Ярослав Дзиндра: ЯК ЗДОБУТИ ЩАСТЯ І БАГАТСТВО? АБО ІСТОРІЯ ОДНОГО СЕЛА. Оповідання. Накладом Т-ва „Відродження“. Львів, 1938. 16-ка, стор. 22.

Евген Грицак: ЛЕКСИКА С. СУШИЦІ РИКОВОЇ У СТАРОСАМБІРЩИНІ. Відбитка з „Літопису Бойківщини“ ч. 10. 8-ка, стор. 14.

Д-р Евген Грицак: ВЕЛИКИЙ ПЕДАГОГ І ГРОМАДЯНИН. У 25-річчя смерти Григорія Цеглинського. Накладом філії Т-ва „Учительська Громада“ в Перемишлі. Львів, 1938. 8-ка, стор. 16.

ЖУРНАЛИ.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXXIII. Ч. 5. Травень, 1938. Львів. Зміст: о. Всеволод Дурбак: Літургічний рух. — о. д-р Андрій Ішак: Розвал церкви на Радянщині. — о. Вас. Кураляс: Кооперативні лади на принципіальних тритах. — Обсерватор: Божі гроби. — Священик: 50-ліття душпастирської і громадянської праці. — Богдан Кравців: Що таке ЖОК? — Нові книжки. — Вістки.

ЄДНІСТЬ. Орган українськoї, самостійної соборницько-державної думки. Рік видання II. Ч. 4—5 (6—7). Квітень—травень, 1938. Брно. На правах рукопису, відбито на гектографі.

ПРОБОЄМ. Видання академічної молоді. Річник V. Ч. 5. за травень 1938. Прага.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 24. 6. год. 8. веч. „Вовк королеви Мадагаскару".

Субота 25. 6. год. 4. попол. „Пан Ловіальський". Год. 8. веч. „Король волоцюг"

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 24. 6. год. 8. веч. „Іван".
Субота 25. 6. год. 8. веч. „Іван".

Український Театр дир. Йосифа Стадника (сеніора).

ВОЛОЧІВ:
24. 6. Подвійна бухгальтерія — виступ Стефи Стадникової.
25. 6. Нітуш.
26. 6. Синя квітка.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БИТКІВ:
24. 6. Пригода в Черчі.
НАДВІРНА:
25. 6. Лісова пісня.
26. 6. Невольник.
ДЕЛЯТИН:
27. 6. Орфей у пеклі.
28. 6. Орлеаня.
29. 6. Пригода в Черчі
30. 6. Лісова пісня.
1. 7. Невольник.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОЖНІВ:
24. 6. Пісня Бескиду
25. 6. Чесна Сузанна
26. 6. Гетьман Полуботок.
27. 6. Мазепа.
КОБАКИ:
26. 6. год. 4. попол. Пісня Бескиду.
3. 7. год. 4. попол. Гетьман Полуботок.
КУТИ:
28. 6. Пісня Бескиду.
29. 6. Чесна Сузанна.
30. 6. Гетьман Полуботок.
1. 7. Мазепа.
2. 7. Безталанна.
КОСІВ:
3. 7. Гетьман Полуботок
ЖАБЄ:
4. 7. Пісня Бескиду.
5. 7. Чесна Сузанна.
Театр прийме до хору тенорів і басів.

КІНА.

АПОЛЬО: „Люди з завулка" на осн. М. Горького.
АТЛЯНТИК: „Тайний агент" із Сільвією Сідней.
БАЛТИК: „Від вівтірка до четверга" „Р. 107 взиває помочі".
ВАНДА: „Коли жінка зрадила", „Осир на продаж".
ГРАЖИНА: „Козацький любув" з Анною Ондра, „Армія Еви".
ЕВРОПА: „Не знала кохання", „Більше між секретарка".
КАСІНО: „Грішний Біл" з Волесом Бірі.
КОПЕРНИК: „Крила над Гонолюлю", „Відділ сміливих".
МАРУСЕНЬКА: „Слава та тіні жінки" „Сенсацією живе світ".
МЕТРО: „За хвилину щастя", „Ніч в опері".
МІРАЖ: „Царевич" із Мартою Егерт.
МУЗА: „Дама на два тижні", „Малий збиточник" із Шерл. Темпль.
ПАЛЯС: „Збудися і жий!", „Борнео".
ПАКС: „Я виннувата" з Даніелою Даріє
РАЯ: „Наречена з Відня" з Мартою Егерт.
РІЯЛЬТО: „Народини зірки", „Як вам подобається" (на осн. Шекспіра).
РОКСІ: „Фредик ущасливлює світ".
СВІТ: „Я вбив", „Адміралів син".
СТИЛЕВЕ: „Пратер" і ревія.
ТОН: „Букет вологи", „Світла будьварів".
УТІХА: „Людина-лев" і ревія.
ХИМЕРА: „Королева передмістя".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 8).
„Єгипет".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швеція, Норвегія, Льофота".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 24. червня 1938.

7.00 Ран. денник, 7.15 Концерт військ. орх., 8.00 Добридень наймолодшим: опов. Б. Герца „Театральний попис" і мельодії та пісеньки з пл., 11.00 Для новобранців, 11.20 Шуман: Квартет А-дур оп. 41. ч. 3. з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Невідомі союзники та вороги, гутірка для старших дітей, 15.30 Гутірка з хорими, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Розр. орх., 16.45 „Ц. О. П." репортаж, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Нар. забава, **17.45 Найновіша українська література виг. Ол. Бабій,** 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Цікаве з техніки та природи, 18.10 Форт., 18.40 Літер. новини, 19.00 Розр. концерт у вик. тріа „Ню Джорджіян": арфа, флєт, віол. (трансм. з Льондону), 19.30 20.55 Актуальна гутірка, 19.40 Святоіванський вечір, розр. концерт, орх., сопран, 20.45 Веч. денник, 21.00 Програмова резерва, 21.10 Танк. музика у вик. орх., 21.50 22.00 Спорт, 22.05 Живий концерт бажань, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика з пл. (надає Варшава II).

Субота, 25. червня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орх., 8.00 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 11.00 Для новобранців, 11.20 Твори Ісаака Альбеніца, пл., 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Орх., 15.05 Господарські та суспільні вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Малий льорд" на осн. Бернета, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Мікрофон серед зір, 16.45 „Ц. О. П." репортаж, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із спікерового альбуму, 17.45 Спортові відгомони, 17.55 Гальо! Спорт! 18.00 Наша програма, 18.10 Концерт хорів нагороджених у конкурсі, 18.45 Вольнь у поезії, 19.00 Віол. твори в супр. форт., 19.25, 20.55 Актуальна гутірка, 19.35 Тріо Лісовських, 20.00 „Під Сточком" авд. для дітей, На морі, 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 А в суботу весело, концерт орх., 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Танкова музика з пл. (надає Варшава II.).

Неділя, 26. червня 1938.

7.15 Ранішня пісня, 7.20 Концерт орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Газетка, Актуальна гутірка, Музика з пл. Над чим будемо радити, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Про відживну вартість квашеної поживи та її пристосування, 8.50 Про експорт наших мясних виробів, 9.05 Музика з пл., 9.15 Новий Санч — столиця Зеленого Підгаля, 11.45 Муз. огляд, 12.03 Муз. поранок, орх., сопран, форт., 13.00 Книжки мого дитинства, літер. нарис, 13.15 Музика дутої орх., хор, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Рахунковість у хліборобстві, На Зеленім Підгалі, „У корчмі" фрагм. з „Пана Тадея" рецитує Ст. Ярач, Село Поточиська у Сх. Галичині закладає водопроводи, 16.30 Театр Уяви: „Зачарований курант", 17.05 Гутірка про самоціл, 17.10 Музика з пл., 17.30 Звуковий тижневик, 18.00 Капеля вул. співаків, дута орх., солісти, у перерві коло год. 18.55 Хвилина бюра студій, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Наш водопровід у Поточиськах, словно-муз. авд., 20.35 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 „Та йой" вес. авд., 22.00 „Дон Пасквале" оп. Доніцетія (в скороченні), трансм. з Мілану, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Популярний концерт із пл. (надає Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 24. червня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Баляди у вик. солістів, 18.00 Розр. музика, 20.00 Муз. дрібничка, 20.30 21.00 Симф. концерт, БЕРОМІНСТЕР 21.15 Нар. пісні, БРНО 21.00 22.00 „Міньон" оп. Томаса, III. дія, БУДАПЕШТ 12.00 Солісти, 13.30 Цит. музика, 18.45 19.00 Форт., 19.500 20.00 21.00 „Травіята" оп. Верді з пл., ВІДЕНЬ 18.00 Молодь грає і співає, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00 Розр. мельодії, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, ПРАГА 17.20 Квартет ес-дур Кромер-Крамажа, 18.20 Популярний концерт, 19.30 20.00 „Ева" оп. Легара у скороченні, 21.00 Концерт філ., РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Театр Уяви „Ан кер ту неф" ком. Віліяма, РИМ 17.15 Скрипка, форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Ромпіколь" оп. Пієтрія, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 20.00 Популярна музика.

Субота, 25. червня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Балетова музика, 18.00 Розр. музика, 20.00, 21.00 Вес. вечір, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 21.00 Концерт хору, БУДАПЕШТ 12.05, 17.30, 18.00 Орх., 19.00 Нар. пісні у супр. циг. орх., 22.45 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. муз., 12.00 Танки всього світа, 13.15 Танки давнього Відня, 15.30 з Гавайських островів до Нової Зеляндії, з муз. іл., 18.00 Вос. авд., 20.00, 21.00 Вечір танку, КЕЛЬН 20.15, 21.00 „Весела вдова" оп. Легара, КОШИЦІ 7.50, 18.00 Для Закарпаття: Гутірка, Пісні Рахманінова, МІЛЯНО 17.15 Танкова музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ля віа делля фінестра" оп. Зандоная, ПРАГА 18.20 Сальон. муз., РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, СОФІЯ 20.00 Спів, 20.45, 21.000 Концерт.

Неділя, 26. червня 1938.

БЕРЛІН 20.000, 21.00 Орх., сопр., барит., арфа, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 15.50 Циг. музика, 17.00 Хор, 19.25 Спів, 21.45 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, фортепіян, 15.35 Пісні та скр. твори у вик. сол., 18.20 Нар. пісеньки та мельодії, 19.10 Клясична камер. і романтична музика у вик. смич. квартету, 20.00 21.00 Оперетові мельодії, МІЛЯНО 17.15 18.00 Симф. концерт, сучасна німецька й італ. музика, 21.00 Комедія, 21.35 22.00 Концерт тріа, МІНХЕН 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россінія, ПРАГА 15.30 Легка музика та пісні, 17.50 Легка музика, 18.30 Розр. музика, 19.25 Сальон. музика, 20.00 Хор, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Фр.-англ. концерт, РИМ 17.00 18.00 Розр. мельодії, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: „І діспетозі аманті" Пареллія, „Ля ліва-нана делля бамбола" муз. каза Прателі.

Радіокутик.

РАДІО ТА ЗЛОДІЇ АВТ.

Славний льондонський Скотленд Ярд зорганізував спеціяльний відділ для поборювання крадежей авт, що працює вдень та вночі. Від часу його заснування відділ дістає денно 2.000 телефонічних покликів. Кружляє по місті чимало авт заособлених в радіову апаратуру та які є в постійному контакті з центральною висильною стацією. В кількох випадках вдалося затримати злодія авта вже по 15 хвилинах від хвилини, коли зголосили поготівля.

ДЕБЮТ КНЯЖНИ.

Маленька голляндська княжна Беатріче, яка має щойно кілька місяців, дебютувала перед мікрофоном. Голляндське радіо трансмітувало церемонію хрестин княжни, висилаючи цю авдицію також і до Голляндських Індій. Церковне свято було величне, а в моменті хрещення, коли замовкла музика, роздався голос малої княжни. В цілій Голляндії, на Яві, Суматрі та Борнео тисячі слухачів зворушилися на голос плачу їх майбутньої королеви.

БІРЖА.

Львів 23 червня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·12, 89·95, Долари американські 5.23.50, 5·27·00 Долари канад. 5·23·50—5.21·00. Фльорени гол. 294·94—293·21, Франки фр. 14·91—14·61, Франки швайцарські 122·45—121·65 Фунти англ. 26·39—26·23, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 13·0—11·00 Кор. дан. 117·80—116·95 Кор. норв. 132·68—131·70. Корони шв. 136·09—135·10. Ліри італ. 22·60—21·70, Марки фінлян. 11·46—11·25, Марки нім. 76·00 — 70·00, Теаль Авги 26·20—25·95, Марки нім. срібні 102·00 — 96·00

Акції.

Банк Польський 118·00 Цукор. Збо. Вугіль 27·50, 27·50, Ліпльоп 74·25, Межеів 12·50, Островець 57·25, Стараховиці 35·50, 35·50, Габербуш 47·75.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 65·50, 3 і пів 1 ем. 81·38, серія 90·50 3 поз. інв. 1 ем. 82·50 серія 92·25 5 конверс. 70·50 прем. дол. 42·18 + консол. 67·13
Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 23. червня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·20 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·3 зол.
1 кг. масла експорт. за злет. 2·30 зол.
молоко 14—15 сот.
яйця копа) 3·60 зол.
Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця зниж кова.

Оповістка.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": **На допомогу Турчанщині** зол. 25.— зложила Софія Щуровська, Бельська.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10